

Studiu: Cartografierea problemelor tinerilor de la nivel local

CUPRINS

Introducere.....	3
Prefață.....	4
Aplicarea strategiei de tineret la nivel local.....	5
Structurile de tineret.....	7
Situația tinerilor din Republica Moldova.....	13
Problemele tinerilor de la nivel local, din punctul lor de vedere.....	21
Rata de participare a tinerilor la alegeri.....	32
Mecanisme de cooperare între APL-uri și tineri.....	35
Problemele tinerilor de la nivel național.....	37
Concluzii.....	43
Recomandări.....	44
Bibliografie.....	45

Introducere

Studiul „Cartografierea problemelor tinerilor de la nivel local” a fost elaborat în cadrul proiectului „Școala IDIS „Viitorul” a tinerilor lideri” implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în perioada mai – noiembrie 2024, realizat cu suportul Programului de granturi pentru organizațiile de tineret, ediția 2024, organizat de către Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret. Autorii: **Silviu Plopa și Alexandru Tetelea**.

Proiectul „Școala IDIS „Viitorul” a tinerilor lideri” este un proiect cu tradiție al IDIS „Viitorul”, formând de-a lungul anilor peste 100 de tineri lideri, care astăzi sunt actori cheie în mișcările politice și civice din Republica Moldova. Fiecare ediție a consolidat rețeaua de tineri implicați civic, care contribuie activ la promovarea valorilor europene și la îmbunătățirea vieții în localitățile lor.

În cadrul proiectului a avut loc formarea a 15 tineri din 15 localități diferite ale Republicii Moldova. Aceștia au participat la un program de instruire structurat pe opt module. Cei care au instruit tinerii au fost experții IDIS „Viitorul”, care au o experiență vastă în domeniul de tineret. După instruire, tinerii au format grupuri de inițiativă în localitățile lor pentru identificarea și rezolvarea problemelor tinerilor din localitățile de baștină. Rezultatele activității lor au fost incluse în respectivul studiu.

Conținutul Studiului este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă punctul de vedere al IDIS „Viitorul” sau al finanțatorului. Orice utilizare a unor extrase din Studiu sau opinii ale autorilor trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

IDIS „Viitorul” este un think tank independent, înființat în 1993 care combină cercetarea socială, politică și economică cu componente solide de advocacy. Instituția realizează cercetări aplicate de monitorizare pe mai multe domenii: economie, politica socială, politicile UE, dezvoltarea regională, dar și riscurile de securitate și de politică externă.

Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de tineret este o autoritate administrativă în subordinea Ministerului Educației și Cercetării care are misiunea de a asigura implementarea politicii statului în domeniul lucrului de tineret, a programelor și serviciilor de tineret, a resurselor umane, a metodologiilor de lucru și cercetare în domeniu, în limitele prevăzute de cadrul normativ.

Prefață

Republica Moldova nu este o țară bogată în resurse naturale, însă posedă o resursă extrem de valoroasă, pentru care concurează toate statele lumii, aceasta fiind – tinerii. Tinerii reprezintă forța creatoare în orice societate. Starea tineretului într-un stat reflectă atât potențialul de dezvoltare al statului cât și potențialele probleme, atât de ordin economic, cât și de ordin social.

Într-un context marcat de provocări economice, sociale și demografice, Republica Moldova se confruntă cu necesitatea urgentă de a valorifica potențialul tinerilor pentru a contribui la dezvoltarea comunităților locale și la consolidarea democrației. Strategia „Tineret 2030” apare ca un răspuns strategic la aceste provocări, oferind o viziune integrată pentru dezvoltarea sectorului de tineret.

Această strategie evidențiază nevoia unei colaborări eficiente între autoritățile publice locale (APL), organizațiile de tineret și alți actori relevanți pentru a crea oportunități semnificative pentru tineri. Totodată, pune accent pe dezvoltarea capacităților instituționale și diversificarea instrumentelor de participare civică, cu scopul de a încuraja implicarea activă a tinerilor în procesele decizionale și în inițiativele de dezvoltare comunitară.

În ciuda acestor aspirații, centrele de tineret din Republica Moldova întâmpină obstacole semnificative care afectează sustenabilitatea și eficiența lor. Probleme precum migrația masivă, lipsa resurselor financiare, infrastructura inadecvată și deficitul de personal, subliniază necesitatea unor măsuri urgente și bine coordonate. Aceste aspecte evidențiază importanța unui angajament comun al autorităților și al tinerilor pentru a depăși provocările actuale și pentru a transforma sectorul de tineret într-un pilon al dezvoltării comunitare.

Prezentul studiu își propune să analizeze aceste provocări și să identifice soluții adaptate la contextul actual, evidențiind rolul esențial al tinerilor și al APL-urilor în promovarea schimbărilor pozitive. Prin abordări integrate și investiții adecvate, tinerii pot deveni parteneri activi în construirea unei societăți democratice și prospere.

Aplicarea strategiei de tineret la nivel local

Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” este cel de-al patrulea document de politici publice în domeniu. Fundamentată fiind pe concluziile și recomandările din raportul de evaluare finală a Strategiei naționale de dezvoltare a sectorului de tineret 2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1006/2014, strategia „Tineret 2030” abordează bunăstarea tinerilor prin prisma necesității dezvoltării unui ecosistem de instituții și actori responsabili care își coordonează activitățile și își bazează intervențiile pe necesitățile reale ale tinerilor. Strategia sectorului de tineret trasează intervenții orientate pe activitatea structurilor asociative și grupurilor de inițiativă ale tinerilor, lucrătorilor de tineret, instituțiilor publice și private, autorităților publice ca elemente de realizare a politicii urmărind obiectivele de dezvoltare și activizare a tinerilor.

Strategia de tineret 2023–2026, pe lângă scopuri, își propune să creeze o abordare transversală a politicilor de tineret, consolidată la nivel național, care este trasată la nivel central și preluată, multiplicată și racordată la nivel local, pentru o mai bună armonizare, atât cu specificul local, cât și pentru o aplicare mai eficientă. Centrele de tineret reprezintă unele dintre principalele instituții de prestare a programelor orientate pe dezvoltarea multilaterală a tinerilor. Astfel, în urma programului de dezvoltare a centrelor de tineret, realizat în perioada 2017–2022, au fost create 22 de centre raionale și 22 de filiale locale ale acestora, ce va asigura și promova o implementare strategică și mult mai sistematică a programelor de dezvoltare.

Deoarece, prin Strategia pentru tineret 2020, nu a fost atins obiectivul de acoperire a 90% din tineri cu programe calitative de tineret, eforturile au fost concentrate pe instrumente de suport și stimularea APL-urilor pentru a înființa centre, nerealizându-se un sistem sustenabil administrativ și financiar de instituții, ce avea să asigure o dezvoltare și o extindere mai mare a programelor pentru tineri.

În mediul rural, structurile de tineret nu există sau au o eficacitate scăzută din cauza mai multor factori: migrația tinerilor de la sat la oraș, pasivitatea tinerilor din mediul rural, lipsa unei infrastructuri pentru activități, independența financiară. Astfel, pentru a spori participarea și implicarea tinerilor în procesele decizionale pe lângă APL-uri, între 2016 – 2022, cu suportul Ministerului Educației și Cercetării (MEC), a fost creată

și dezvoltată **Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor**, concepută pentru a institui și consolida capacitățile de organizare și funcționare ale consiliilor raionale/municipale ale tinerilor la nivel local și regional. Deșirețelele consiliilor locale ale tinerilor au cunoscut o dezvoltare constantă, ele rămân în continuare puternic dependente de Programul de asistență al MEC pentru consolidarea și dezvoltarea consiliilor raionale/municipale ale tinerilor. Această dependență constând în lipsa independenței financiare și instituționale, consiliile fiind restricționate de resursele financiare și metodologice oferite de către MEC. Astfel, la nivel local, acestea se confruntă cu o lipsă de suport și resurse, ceea ce le limitează capacitatea de acțiune.

În urma realizării Obiectivului general I al Strategiei pentru tineret 2030, printre rezultate așteptate este și faptul că organizațiile de tineret vor crea parteneriate cu autoritățile publice locale pentru a extinde programele de tineret, un pas extrem de important pentru colaborarea dintre tineri și APL-uri, prin implicarea lor directă în viața comunitară.

Ce ține de Obiectivul general II, printre direcțiile prioritare de acțiune intră și reconceptualizarea și diversificarea oportunităților și platformelor de participare în procesele decizionale a tinerilor în familie, comunitate, localitate, la nivel național și internațional, dar și crearea reperelor metodologice și realizarea cursului de instruire continuă pentru APL-uri privind implicarea tinerilor. Aceasta nu doar că ar consolida legăturile dintre structurile de participare ale tinerilor și APL-uri, dar ar încuraja APL-urile să implice tinerii și structurile de participare a tinerilor în procesele decizionale.

Aspectele legate de Obiectivul general III valorificarea potențialului tinerilor de a realiza inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară prin instrumente de suport financiar și material, inclusiv prin dezvoltarea și realizarea programului de suport pentru APL-uri privind documentele de planificare strategică în domeniu, ce va asigura mai multe programe de suport pentru tineri realizate de APL-uri, creând o legătură de colaborare strânsă dar și mult mai reprezentativă.

Strategia de dezvoltare sectorului de tineret „Tineret 2030” este un pas important în continuarea eforturilor pentru crearea unei bune stări tinerilor printr-un sistem coordonat de instituții și actori implicați. Fundamentată pe lecții din Strategia pentru tineret 2020, aceasta pune accent pe o abordare transversală și pe consolidarea capacităților la nivelul local. Strategia urmărește să sprijine dezvoltarea structurilor asociative, ale consiliilor locale ale tinerilor și ale centrelor de tineret, ca piloni de bază

ai programelor orientate către tineri. Crearea și extinderea centrelor pentru tineri la nivel raional și local în domeniul progresului semnificativ, au rămas provocări legate de sustenabilitate financiară și instituțională, în special în mediul rural, unde structurale existente sunt adesea insuficiente sau ineficiente.

Structurile de tineret la nivel local

Centre de tineret, Consilii de tineret și Consilii ale elevilor

Organizațiile și mișcările de tineret sunt organizații nonguvernamentale fără scop lucrativ, în cadrul cărora chiar tinerii organizează și desfășoară activități. Ele derulează proiecte cu și pentru tineri, pe diverse teme de actualitate.

Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor din Moldova (RNCLTM) reprezintă o platformă constituită din Consiliile locale ale tinerilor de nivel raional/municipal, care asigură comunicarea dintre tineri și APL-urile. La fel, acordă asistență metodologică și suport instituțional structurilor reprezentative ale tinerilor de la nivel local. Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor din Moldova sprijină participarea tinerilor în dezvoltarea comunitară, în special, în procesul decizional și stabilirea parteneriatelor între tineri și APL-uri.

De-a lungul timpului, RNCLTM a implementat diverse programe și inițiative pentru a sprijini tinerii, inclusiv programe de leadership, campanii de advocacy și proiecte de voluntariat. Aceste activități au contribuit la creșterea gradului de implicare al tinerilor în viața comunitară și la dezvoltarea unei societăți mai incluzive și mai participative.

Rolul RNCLTM:

- Crearea și consolidarea Consiliilor locale ale tinerilor;
- Informarea tinerilor;
- Cartografierea și evaluarea serviciilor destinate tinerilor;
- Implicarea tinerilor în dezvoltarea comunitară, în special la procesul de luare a deciziilor.

Ce este un consiliu al tinerilor?

Un consiliu al tinerilor este o structură creată pentru a reprezenta și încuraja tinerii să participe la luarea deciziilor în comunitatea lor și să contribuie la dezvoltarea ei.

Consiliul local al tinerilor este o structură de reprezentare, consultare și de împuternicire a tinerilor, care asigură participarea lor la dezvoltarea comunitară, în special în procesul decizional. Consiliul este organizat și funcționează independent, este apolitic și are rol consultativ.

Funcțiile pe care le realizează un consiliu al tinerilor:

- *Reprezentarea tinerilor la nivel local;*
- *Identificarea intereselor, necesităților și problemelor tinerilor de la nivel local. O dată la doi ani, consiliile sunt implicate într-un proces de chestionare a tinerilor, care se desfășoară la nivel național;*
- *Definirea, în comun cu APL-urile, a priorităților politicilor de tineret și participarea la implementarea acestor acțiuni. În fiecare an, consiliile înaintează un plan de acțiuni bazat pe necesitățile tinerilor și se implică la desfășurarea activităților propuse;*
- *Înaintarea propunerilor către APL-uri pentru luarea deciziilor;*
- *Elaborarea planului de activitate al consiliului și prezentarea raportului anual de activitate.*

Aceste funcții sunt incluse în **Ghidul Tânărului Consilier**, care a fost elaborat pentru a înțelege cum funcționează Consiliile de tineret. Ghidul include drepturile, sarcinile și responsabilitățile tinerilor consilieri.

Ce este un Centru de tineret?

Centrul de Tineret este un serviciu de interes public care asigură informarea, orientarea profesională, consilierea, educația, organizarea și petrecerea timpului liber al tinerilor, contribuind la pregătirea integrării lor sociale și profesionale.

Ce oferă un Centru de tineret:

- Posibilitatea accesării informației și exprimarea liberă a opiniei;
- Suport pentru a lua independent decizii, fiind informat;
- Posibilitatea de a realiza idei/inițiative;
- Posibilitatea de a participa la luarea deciziilor.

Rețeaua Centrelor de tineret

Rețeaua centrelor de tineret reprezintă o infrastructură importantă pentru dezvoltarea inițiativelor de tineret în Republica Moldova. Aceste organizații regionale sunt dedicate împuternicirii tinerilor, oferind spații unde pot interacționa, învăța și se

pot dezvolta. Fiecare centru este un loc unde tinerii au resurse, activități și programe, concepute să motiveze, să promoveze participarea civică și să faciliteze accesul la informații esențiale pentru tineret. Centrele de tineret din întreaga țară sunt echipate pentru a servi drept catalizatori ai schimbării, susținând tinerii în eforturile lor de a construi un viitor mai bun pentru ei și pentru comunitățile lor. Cu un spectru larg de inițiative, de la ateliere de dezvoltare personală la programe de antreprenoriat și activități culturale, rețeaua noastră este dedicată pentru a fi alături de fiecare tânăr în călătoria sa unică.

Ce este Consiliul Național al Tineretului din Moldova?

Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM) este structura asociativă a 36 de organizații de tineret, ce promovează drepturile tinerilor și reprezintă interesele organizațiilor de tineret în procesul de elaborare, implementare și evaluare a politicilor de tineret. A fost fondată la 18 februarie 1999. Activitatea CNTM se bazează pe șase piloni de bază, care constituie prioritățile strategice ale instituției în promovarea și asigurarea drepturilor tineri atât în țară cât și peste hotare. Prima prioritate a CNTM este **EDUCAȚIA TINERILOR**.

La baza acestei priorități stau patru obiective:

a) Sporirea participării tinerilor în procesul educațional, prin:

- consultarea tinerilor la elaborarea politicilor din domeniul educației;
- dezvoltarea structurilor participative în cadrul sistemului educațional;
- consolidarea structurilor participative în vederea asigurării participării eficiente a acestora în procesele decizionale;
- promovarea mobilității tinerilor în domeniul academic/educațional.

b) Promovarea oportunităților de învățare non-formală, prin:

- dezvoltarea unui sistem robust de validare și dezvoltare a trainerilor, facilitatorilor și formatorilor ce activează în sectorul de tineret;
- dezvoltarea unui cadru formal de implementare a stagiilor de lungă durată;
- diversificarea metodelor de educație non-formală a tinerilor;
- creșterea calității educației non-formale;
- promovarea și dezvoltarea standardelor minime de calitate pentru activități de tineret;

- constituirea de parteneriate naționale și internaționale, creând astfel platforme de comunicare și dialog structurat pentru Centrele de tineret, ONG de tineret și autorități publice.

c) Promovarea educației interculturale și asigurarea egalității de șanse pentru categoriile de tineri sub-reprezențați, prin:

- dezvoltarea capacităților responsabililor de promovarea incluziunii sociale și nediscriminării;
- formarea și dezvoltarea competențelor interculturale și de incluziune socială.

d) Dezvoltarea instrumentelor pentru tranziția eficientă a tinerilor de la educație în câmpul muncii și validarea competențelor dobândite în activități nonformale de educație, prin:

- dezvoltarea mecanismelor de adaptare a competențelor tinerilor la necesitățile angajatorilor;
- fortificarea centrelor de instruire și certificare a competențelor obținute într-un cadru non-formal;
- promovarea youthpass pentru competențele dezvoltate non formal.

Consiliile elevilor

Consiliile elevilor reprezintă entități de autoguvernare, care oferă platformă de participare și reprezentare pentru elevi la nivel instituțional, regional și național. Scopul lor este de a asigura implicarea elevilor în procesul decizional, colaborând cu toți actorii din sistemul educațional. Aceste consilii sunt dedicate reprezentării nevoilor și intereselor elevilor în procesele decizionale referitoare la serviciile și politicile educaționale, desfășurarea procesului educațional, viața școlară, bunăstarea elevilor și coeziunea comunității școlare.

Pentru a consolida programul consiliilor elevilor, a fost creat programul de asistență, care promovează învățarea prin practică și este implementat în perioada 1 ianuarie 2024 – 31 decembrie 2026. Elaborat de către MEC și implementat de Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret, programul de asistență promovează cetățenia activă și spiritul civic printre elevi prin împuternicire, capacitate și susținere financiară a inițiativelor de inovație socială. Scopul său este să transforme elevii în actori activi, permițându-le să exercite influențe semnificative în comunitatea școlară și în politicile educaționale.

Rețeaua Națională a Consiliilor Elevilor (RNCE)

RNCE este o organizație noncomercială care reunește Consiliile elevilor din Republica Moldova, cu scopul de a îmbunătăți calitatea educației, reprezentând vocea elevilor în raport cu organele decizionale și promovând spiritul civic. A fost fondată în anul 2021.

Ce este Agenția Națională pentru Tineret?

Agenția Națională pentru Tineret este responsabilă de implementarea politicilor și programelor de tineret. Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret este o autoritate administrativă în subordinea MEC, care are misiunea de a asigura implementarea politicii statului în domeniul lucrului de tineret, a programelor și serviciilor de tineret, a resurselor umane, a metodologiilor de lucru și cercetare în domeniu, în limitele prevăzute de cadrul normativ, prin:

- Contribuirea la consolidarea sectorului de tineret, implicit a comunității lucrătorilor de tineret, centrelor de tineret, organizațiilor de tineret și consiliilor de tineret, prin organizarea lucrului de tineret calitativ și implementarea programelor de tineret naționale/de stat;
- Oferirea oportunităților de dezvoltare profesională și personală a lucrătorilor de tineret, liderilor de tineret și activiștilor din domeniu, precum și promovarea programelor, proiectelor și inițiativelor de tineret în rândul tinerilor, inclusiv celor cu oportunități reduse (vulnerabili), pentru a deveni cetățeni activi civic și implicați în dezvoltarea comunităților.

Centrele de tineret se confruntă cu dificultăți semnificative legate de personal, generate de un dezechilibru evident între volumul de muncă și nivelul de remunerare. Angajații sunt frecvent solicitați să lucreze în weekend și în orele serii, ceea ce stresează angajații, mulți dintre aceștia fiind tineri. Aceste condiții afectează negativ memoria instituțională și continuitatea activităților, deoarece tinerii dezvoltă legături emoționale cu anumiți manageri, iar plecarea acestora provoacă perturbări semnificative în funcționarea organizațiilor.

Există acorduri de colaborare între consiliile de tineret și consiliile locale ale APL-urilor. Rețeaua centrelor locale de tineret sprijină aceste consilii prin mici granturi, utilizate pentru organizarea de activități pentru tineri. Cu toate acestea, eficiența consiliilor locale de tineret este redusă, din cauza lipsei de implicare a tinerilor și a

dificultăților primăriilor în a oferi spații adecvate pentru activități. Transportul public deficitar reprezintă o altă problemă, limitând accesul tinerilor la centre de tineret mai bine dezvoltate. O soluție ar putea fi alocarea de fonduri pentru transportul tinerilor, facilitând accesul acestora la activități între localități.

Problemele de comunicare cu APL-urile sunt, de asemenea, frecvente. Autoritățile tind să implice tinerii în proiecte proprii, uneori cu tentă politică sau ideologică, ceea ce duce la demotivarea acestora. Comparativ, centrele de tineret par mai eficiente datorită instituționalizării grupurilor de tineret, fiind înființate în localități mari, unde numărul de tineri este mai mare. Aceste centre sunt susținute financiar și logistic de către consiliile locale. Totuși, migrația tinerilor rămâne o problemă majoră, afectând activitatea centrelor.

Centrele de tineret se confruntă cu resurse limitate. Granturile disponibile fiind insuficiente pentru organizarea de evenimente de amploare. Lipsa de încredere din partea donatorilor contribuie la aceste dificultăți. Bugetele primite de la consiliile raionale nu sunt suficiente pentru implementarea planurilor de acțiuni, prevăzute în strategiile de tineret, ceea ce face ca multe activități să depindă de resursele oferite de parteneri externi. Cu toate acestea, echipa Agenției Naționale pentru Tineret depune eforturi pentru eficientizarea cooperării și sprijinirea centrelor.

Activitățile centrelor de tineret sunt destinate tinerilor cu vârste de la 12 la 20 de ani, până când aceștia pleacă la studii sau se angajează. Este nevoie de un mecanism de instituționalizare a memoriei organizaționale pentru a asigura continuitatea și bunele practici. Cu toate acestea, lucrătorii de tineret sunt adesea supraîncărcați cu scrierea de rapoarte, ceea ce le scade motivarea. Este important ca statul să aloce bugete mai mari pentru centrele de tineret, care au capacitatea de a rezolva multe probleme locale, dar care ar necesita mai multă planificare și sprijin financiar.

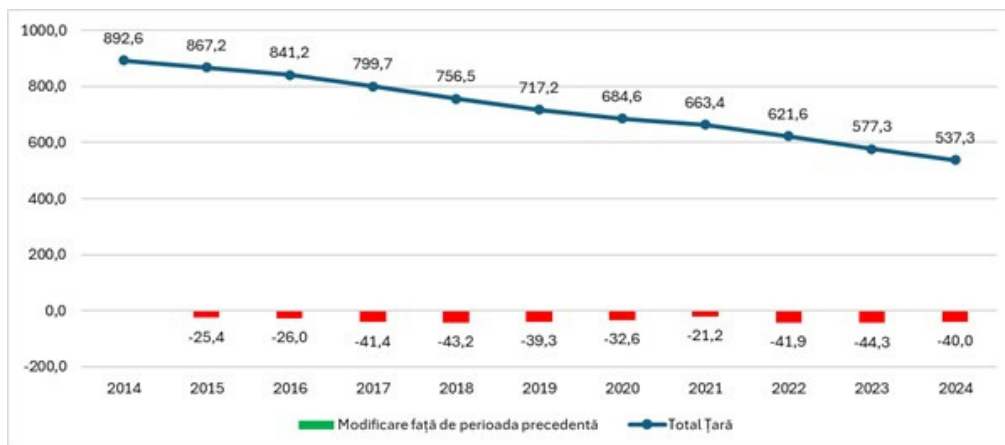
Centrele de tineret se confruntă cu multe provocări care le afectează eficiența și sustenabilitatea. Printre cele mai stringente, e se numără deficitul de personal, generat de condiții de muncă dificile și remunerare inadecvată, care afectează continuitatea activităților și memoria instituțională. Deși există acorduri de colaborare cu autoritățile locale și consiliile de tineret beneficiază de mici granturi pentru organizarea de activități, eficiența acestora este limitată de lipsa spațiilor adecvate și de problemele de transport public. Finanțarea insuficientă, atât din partea consiliilor raionale, cât și din surse externe, afectează organizarea de evenimente de amploare

și implementarea strategiilor de tineret. În plus, migrația tinerilor și supraîncărcarea lucrătorilor de tineret cu sarcini administrative limitează impactul centrelor. Pentru a sprijini aceste organizații, este esențială instituționalizarea memoriei organizaționale, alocarea de bugete mai mari și dezvoltarea unor mecanisme care să faciliteze accesul tinerilor, cum ar fi finanțarea transportului. Centrele de tineret au potențialul de a rezolva multe probleme locale, însă necesită sprijin financiar și logistic consistent, precum și planificare strategică pentru a-și atinge obiectivele.

Situația tinerilor din Republica Moldova

În prezent în Republica Moldova se înregistrează o scădere treptată a populației, mai ales în rândul tinerilor. Astfel, conform datelor furnizate de către Biroul Național de Statistică, la 1 ianuarie 2024 numărul total de tineri cu vârsta cuprinsă între 14–35 ani, a fost de 606,7 mii de persoane, în scădere cu 41,7 mii față de 2023 sau cu -6,4% mai puțin. Făcând o analiză în dinamică, putem observa că în ultimii ani s-a accentuat o scădere a numărului de tineri, acest lucru s-a acutizat în anul 2022 și această tendință negativă continuă până în prezent. Astfel, din anul 2014 cumulativ până în prezent, numărul de tineri s-a redus cu -356,76 mii de tineri.

Figura 1. Evoluția numărului de tineri, mii/persoane

Sursa: www.statistica.md. Raport: Numarul mediu al populatiei cu resedinta obisnuita pe raioane, grupe de virste, medii si sexe, 2014-2024

Un aspect important este faptul că ritmul de scădere al populației tinere, cuprinsă între 14 și 35 de ani, este considerabil mai mare decât cel al populației generale. Conform datelor, în ultimii zece ani, populația tânără a înregistrat o scădere de 37,0%, în timp ce populația totală a scăzut cu doar 15,5%. Această discrepanță are consecințe grave, printre care îmbătrânirea accelerată a populației și depopularea masivă a regiunilor. Aceste fenomene, nu doar că reduc forța de muncă activă, dar

afectează și sustenabilitatea sistemelor sociale și economice, limitând totodată perspectivele de dezvoltare ale comunităților locale.

Un aspect important care necesită atenție este distribuția tinerilor în diferite zone ale Republicii Moldova, în contextul centralizării economice și sociale actuale. Municipiul Chișinău atrage o mare parte a populației tinere, astfel încât, conform datelor, 28% dintre persoanele cu vârste între 15 și 34 de ani locuiesc în capitală, depășind considerabil alte regiuni ale țării.

Determinarea numărului de tineri, în funcție de regiuni, devine o prioritate pentru a înțelege mai bine situația demografică și a identifica dezechilibrele teritoriale. Pe baza acestor date, se pot crea politici adaptate fiecărei zone, menite să îmbunătățească condițiile de trai și să încurajeze tinerii să rămână sau să se stabilească în regiunile mai puțin dezvoltate. Această abordare ar putea contribui semnificativ la echilibrarea dezvoltării regionale și la creșterea calității vieții în întreaga țară.

În anul 2024, numărul tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 34 de ani a înregistrat o scădere semnificativă în majoritatea regiunilor din Republica Moldova. În regiunea de nord, numărul acestora a scăzut cu 12,6 mii/persoane, echivalentul a 8,3%. În regiunea de centru, care până în 2022 era lider în ceea ce privește numărul de tineri, s-a constatat o reducere cu 12,3 mii/persoane, ajungând la 147,4 mii, cedând astfel primul loc municipiului Chișinău. În regiunea de sud, tendința negativă a continuat, cu o scădere de 7,9% față de anul precedent, numărul total al tinerilor ajungând la 69,9 mii. În UTA Găgăuzia, deși s-a înregistrat o diminuare mai mică în comparație cu celelalte regiuni, numărul tinerilor a scăzut cu 5%, atingând 25,96 mii/persoane.

Această tendință descrescătoare este cauzată de mai mulți factori, printre care perspectivele limitate, condițiile de trai precare, calitatea insuficientă a sistemului de învățământ și alte aspecte sociale care influențează negativ calitatea vieții tinerilor. Ca urmare, mulți dintre aceștia aleg să părăsească țara pentru a-și asigura un trai decent sau migrează către centre urbane precum Chișinău sau Bălți.

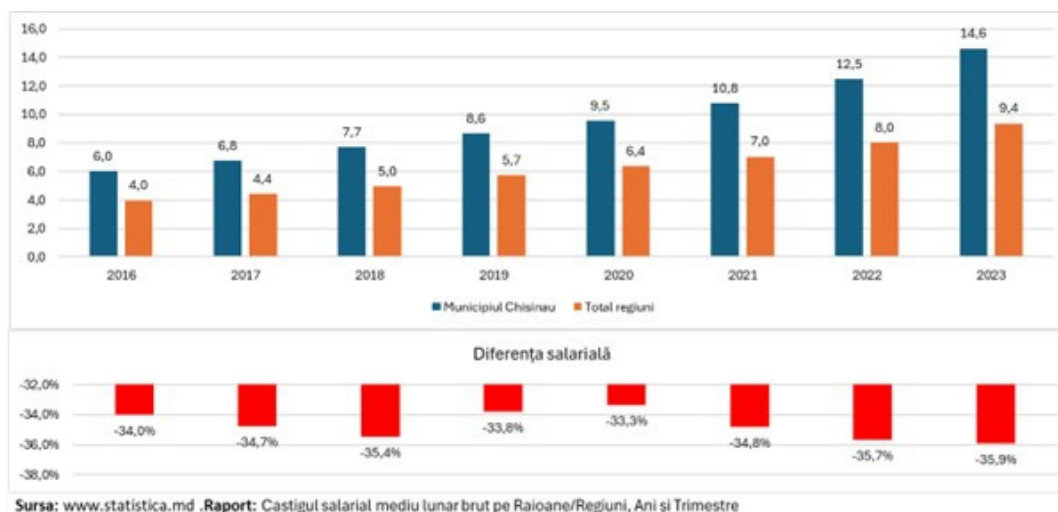
Salarii mici

Un alt subiect important de analizat este nivelul de salarizare, un factor esențial pentru asigurarea unui trai decent. În contextul crizelor economice și al inflației, acest aspect devine din ce în ce mai relevant, pe fondul creșterii continue a prețurilor.

Problema este accentuată de diferențele regionale semnificative în ceea ce privește salariul mediu brut și distribuția acestuia, ceea ce contribuie la adâncirea inegalităților și afectează calitatea vieții în anumite zone ale țării.

Conform datelor disponibile, diferența salarială dintre Chișinău și restul regiunilor este considerabilă. În timp ce salariul mediu brut în Chișinău se ridică la 14,6 mii/lei, în celelalte regiuni acesta este de doar 9,4 mii/lei, ceea ce reflectă o diferență de 35,9%. Această disparitate s-a menținut constantă în ultimii ani, accentuând dezechilibrele economice și sociale dintre zonele urbane și cele rurale.

Figura 2. Diferența salarială, mii/lei

Pentru tineri, un salariu adecvat este important pentru a-și asigura un trai decent și a-și satisface necesitățile zilnice. Un venit mic restricționează accesul la activități recreative, culturale și sociale, ceea ce afectează în mod direct calitatea vieții și bunăstarea generală. De asemenea, tinerii cu salarii reduse se confruntă cu dificultăți în a acoperi cheltuielile legate de educație, limitându-le astfel posibilitățile de formare și dezvoltare profesională continuă.

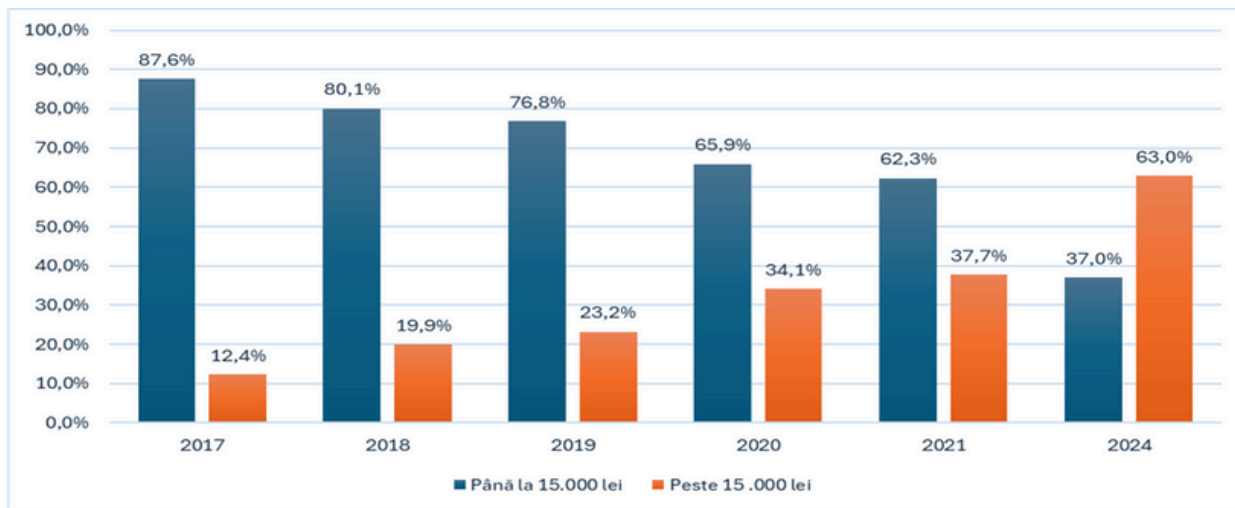
Având salarii mici, mulți tineri aleg să plece din țară în căutarea unui loc de muncă bine plătit, care nu poate fi obținut în țară. Diferențele salariale, corelate cu inegalitățile dintre regiuni, determină tinerii să se mute în orașe mari sau să plece în străinătate. În localitățile rurale sau în orașele mici, salariile mai mici fac aceste regiuni mai puțin atractive, ceea ce contribuie la depopularea acestora. Mulți dintre tinerii care părăsesc țara nu se mai întorc acasă, ceea ce duce la o îmbătrânire accelerată a populației și la o criză a forței de muncă în anumite zone. Aceasta este o problemă

structurală, care afectează dezvoltarea economică și socială a regiunilor și a țării.

Pentru a stabili salariul unui tânăr pentru a rămâne în țară și a nu emigra, un sondaj realizat în luna februarie 2024, de către CBS Research, la comanda IDIS „Viitorul”, și susținut financiar de Fundația Universitară a Mării Negre, oferă date relevante. Potrivit sondajului, la întrebarea „Cât trebuie să fie salariul unui angajat în Republica Moldova pentru a nu emigra?”, 30,6% dintre respondenți au indicat că salariul ideal ar trebui să fie între 15–20 de mii/lei/lunar; 24% au menționat o sumă între 10–15 mii/lei/lunar, iar 17,5% au considerat că este necesar un salariu între 20–25 mii/lei/lunar.

Comparând aceste date, cu un alt sondaj realizat în 2021, se observă o schimbare semnificativă în așteptările salariale ale tinerilor. În 2021, 62,3% dintre respondenți considerau că un salariu de până la 15 mii de lei ar fi suficient pentru a nu pleca din țară, în timp ce 37,7% considerau că ar fi necesar un salariu mai mare de 15 mii de lei. În 2024, acest raport s-a inversat: 63% dintre respondenți estimează că un salariu de peste 15 mii de lei este necesar pentru a rămâne în țară, iar doar 37% sunt de părere că un salariu sub acest prag ar fi suficient.

Figura 3. Salariul așteptat pentru a nu pleca peste hotare

Sursa: www.ionita.md . Analize Economice: Sondaj Național, Migrația și așteptările salariale ale populației

Analizând dinamica preferințelor salariale ale populației, se observă o creștere a așteptărilor salariale în ultimii ani. În 2021, un salariu mediu de 14 450 de lei era considerat suficient pentru a descuraja migrația, însă în 2024 această sumă a crescut la 17 500 lei, o majorare de 2 950 de lei în doar doi ani. Această creștere poate fi explicată prin crizele economice recente, în special războiul dus de către Federația Rusă din Ucraina, care a avut un impact semnificativ asupra economiei Republicii Moldova. Instabilitatea din vecinătatea țării a condus la creșteri de prețuri și, implicit,

la majorarea costurilor de trai, iar acest lucru a dus și la creșterea cerințelor salariale ale populației, pentru a face față noilor provocări economice.

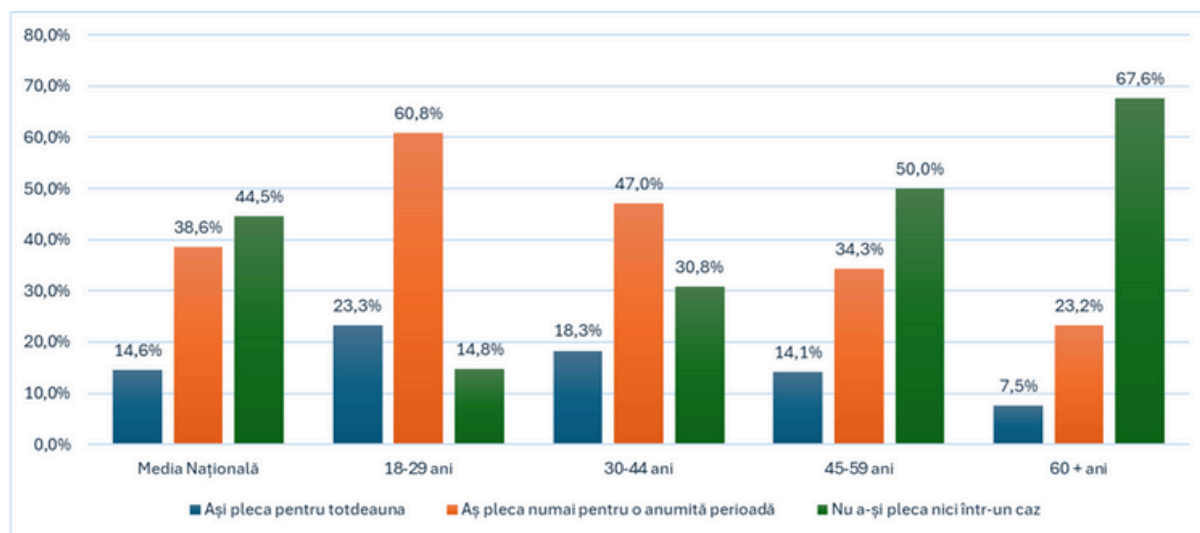
Salariul joacă un rol crucial, în special pentru tineri, fiind unul dintre principalii factori care îi influențează în decizia de a rămâne în țară sau de a emigra. Un salariu insuficient determină mulți tineri să plece în străinătate, în căutarea unor locuri de muncă mai bine remunerate și a unui trai mai bun. Totuși, chiar și atunci când tinerii găsesc locuri de muncă mai bine plătite în afaceri externe, majoritatea acestora nu sunt de natură calificată, implicând muncă fizică grea în domenii precum construcțiile sau alte sectoare care implică munca manuală.

Această migrație a tinerilor afectează pe termen lung, deoarece, la întoarcere în țară tinerii se confruntă cu dificultăți în procesul de reintegrare pe piața muncii, mai ales dacă nu au dobândit experiență profesională calificată în străinătate.

De asemenea, salariile mici și lipsa oportunităților de dezvoltare profesională în țară contribuie la perpetuarea fenomenului migraționist, în special din regiunile rurale și orașele mici. Migrația masivă nu doar că afectează forța de muncă locală, dar și contribuie la depopularea regiunilor și scăderea natalității, având un impact semnificativ asupra echilibrului demografic al Republicii Moldova. În absența unor măsuri eficiente de sprijin pentru tineri, cum ar fi oferirea de oportunități atractive și salarii competitive, migrarea va continua să afecteze negativ dezvoltarea pe termen lung a țării.

Conform sondajului menționat, la întrebarea „Dacă ați avea șansa reală de a pleca din Moldova, cum ați proceda?”, 60,8% dintre tinerii cu vârsta între 18 și 29 de ani au răspuns că ar pleca temporar, acest procent fiind cel mai ridicat dintre toate categoriile de vârstă. Tendința este similară și în cazul persoanelor cu vârste între 30 și 44 de ani. 40,7% ar pleca pentru o perioadă determinată. Se poate observa, astfel, că dorința de migrare temporară este mai pronunțată în rândul tinerilor, iar pe măsură ce vârsta crește, dorința de plecare scade.

De asemenea, tinerii sunt mult mai tentați să părăsească țara definitiv. Astfel, 23,3% dintre respondenții cu vârsta între 18 și 29 de ani au declarat că ar emigra permanent, comparativ cu 18,3% dintre cei cu vârste între 30 și 44 de ani. Aceste date subliniază o tendință clară în rândul tinerelor de a căuta oportunități mai bune în afaceri externe, ceea ce pune o presiune suplimentară asupra pieței muncii din Republica Moldova și accentuează fenomenul migrației tineretului.

Figura 4. Intenția de a pleca peste hotare pe categorii de vârstă

Sursa: www.ionita.md . Analize Economice: Sondaj Național, Migrația și așteptările salariale ale populației

Situația migrației tinerilor din Republica Moldova reflectă o realitate îngrijorătoare, alimentată de o combinație de factori economici, precum salariile mici, creșterea constantă a costurilor de trai și inegalitățile salariale între regiunile țării. Aceste condiții îi determină pe tineri să caute oportunități mai bune peste hotare, fie pe termen scurt, fie definitiv, în căutarea unui trai mai decent. Datele analizate subliniază faptul că tinerii sunt mult mai predispuși să părăsească țara, iar pentru a combate acest fenomen și a stopa exodul, Republica Moldova trebuie să implementeze politici care să ofere condiții salariale mai atractive și oportunități reale de dezvoltare profesională. Astfel, doar creând un mediu economic stabil, cu salarii competitive și oportunități de carieră, tinerii vor putea vedea un viitor în propria țară, fără a simți nevoia de a pleca pentru un trai mai bun.

Politicile pro-tineri la nivel local

Când vorbim de politicile pro-tineri la nivel local, ne imaginăm un cadru legislativ și strategic care vizează sprijinirea dezvoltării tinerelor generații, integrarea acestora în procesul decizional și îmbunătățirea condițiilor de viață. Politicile date sunt puse în aplicare la nivel local, cu sprijinul APL-urilor, și sunt susținute de către legislația națională și diverse programe guvernamentale. În acest context, tinerii beneficiază de mai multe drepturi și oportunități pentru a se dezvolta și a se implica în procesele democratice atât la ei în localități, cât și la nivel național. În continuare vom aborda cadrul legislativ ce asigură aplicarea strategică a acestor politici:

- Legea nr. 215 din 7 iulie 2016 cu privire la tineret este un document care reglementează politicile destinate tineretului din Republica Moldova. Această lege abordează nevoile și provocările cu care se confruntă tinerii și stabilește un cadru juridic și instituțional pentru dezvoltarea politicii de tineret. Legea se concentrează pe protecția și promovarea drepturilor tinerilor, implicarea lor activă în viața socială, economică și politică, precum și pe dezvoltarea abilităților acestora pentru a deveni cetățeni activi și responsabili.

Legea garantează tinerilor drepturi fundamentale, inclusiv:

- a) Accesul la educație: tinerii trebuie să beneficieze de o educație de calitate, adaptată nevoilor și cerințelor pieței muncii;*
- b) Accesul la servicii de sănătate: garantarea dreptului tinerilor de a avea acces la servicii de sănătate și informații necesare pentru promovarea unui stil de viață sănătos;*
- c) Participare activă la viața politică și socială: încurajarea participării tinerilor în procesul decizional, atât la nivel local, cât și național. Legea promovează dreptul tinerilor de a-și exprima opiniile și de a fi implicați în procesul democratic.*

Legea reglementează și organizează activitățile destinate tinerilor, incluzând:

- a) Centrele de tineret: structuri destinate organizării activităților educaționale, culturale, recreative și de formare a tinerelor generații;*
- b) Voluntariatul: legea încurajează tinerii să participe la activități de voluntariat, recunoscând importanța acestora în dezvoltarea personală și profesională a tinerelor generații;*
- c) Proiecte de tineret: sprijinirea și finanțarea de proiecte și inițiative ale tinerilor care promovează interesele acestora și răspund nevoilor comunității locale.*

Legea, de asemenea, prevede și implicarea autorităților publice locale în implementarea politicilor de tineret. La nivel local, consiliile locale sunt responsabile pentru elaborarea și implementarea programelor și proiectelor pentru tineret, în concordanță cu politica națională.

În acest context, autoritățile locale trebuie să:

- a) dezvolte și să sprijine programe care vizează educația non-formală;*
- b) asigure accesul tinerilor la spații publice și infrastructură de recreere;*
- c) Colaboreze cu organizațiile de tineret pentru implementarea proiectelor de interes pentru tineri.*

Legea subliniază importanța implicării tinerilor în procesul decizional la nivel local, scop care poate fi atins prin crearea unor mecanisme care ar ajuta tinerii să poată participa la luarea deciziilor care îi privesc, inclusiv prin crearea de consilii de tineret sau de alte structuri. În acest sens, legea promovează ideea de „tineret activ”, care nu doar beneficiază de drepturi, ci și contribuie activ la dezvoltarea societății. Ce ține de finanțarea politicilor de tineret, autoritățile publice, atât de la nivel central, cât și de la nivel local, trebuie să aloce resurse financiare pentru implementarea politicii de tineret. Aceasta include finanțarea programelor educaționale, activităților de voluntariat, susținerea proiectelor de tineret și crearea de infrastructuri destinate acestora. De asemenea, la nivel local, autoritățile publice sunt obligate să implementeze politici și programe care să reflecte obiectivele și principiile stabilite în Legea privind tineretul.

Acestea includ:

- 1) Crearea și susținerea centrelor de tineret care oferă un spațiu pentru activități educaționale și recreative;
- 2) Organizarea de evenimente, workshopuri și sesiuni de formare pentru tineri în diverse domenii: educația civică, antreprenoriat, dezvoltare personală și culturală;
- 3) Colaborarea cu organizațiile de tineret pentru promovarea inițiativelor tinerilor și pentru asigurarea unui cadru de participare activă în viața comunității;
- 4) Implementarea de programe de dezvoltare a abilităților profesionale ale tinerilor pentru a facilita integrarea acestora pe piața muncii.

- **Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2022–2026 – document pentru dezvoltarea politicii de tineret pe termen mediu și lung**

Strategia se concentrează pe mai multe domenii cheie:

- a) Educație și formare profesională: susținerea tinerilor privind accesul la educație de calitate și formarea lor profesională pentru a face față provocărilor pieței muncii;
- b) Angajament social și politică activă: stimularea implicării tinerilor în viața socială și politică prin participare activă, voluntariat și formarea unor atitudini civice;
- c) Sănătate și bunăstare: promovarea unui stil de viață sănătos și a accesului tinerilor la servicii de sănătate;
- d) Oportunități de muncă: crearea de locuri de muncă pentru tineri și sprijinirea antreprenoriatului tinerilor;
- e) Infrastructura și condițiile de trai: dezvoltarea unor condiții adecvate pentru recreerea și dezvoltarea tinerilor generației, incluzând locații pentru evenimente și activități recreative.

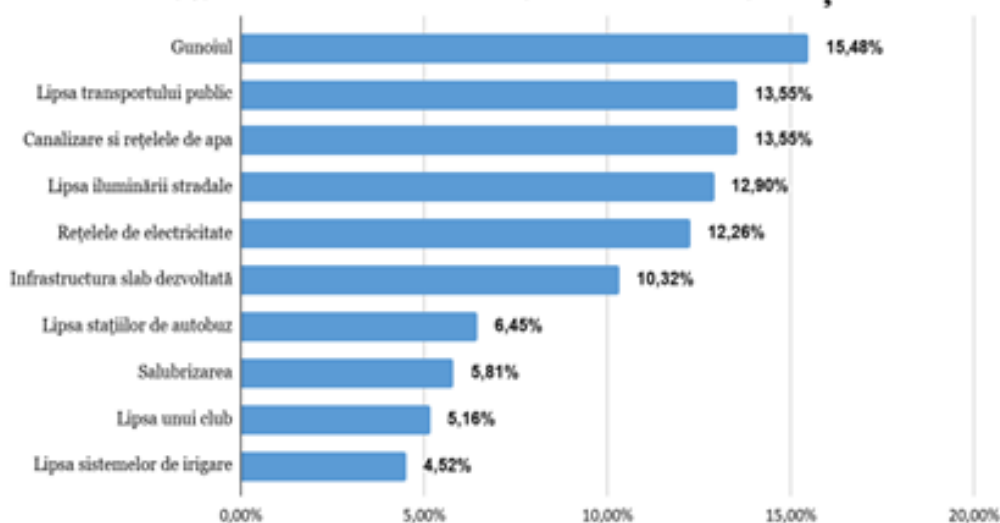
Problemele tinerilor de la nivel local, din punctul lor de vedere

În cadrul proiectului „Școala IDIS „Viitorul” a tinerilor lideri”, participanții, (15), din diferite localități ale țării, au fost instruiți în folosirea metodei de cercetare sociologică „Expert”, aplicată ulterior pentru a identifica problemele tinerilor. Participanții au creat 15 grupuri de inițiativă, cu ajutorul cărora au chestionat tinerii din localități pentru a identifica problemele cu care se confruntă aceștia. Grupurile de inițiativă a fost înființate cu scopul de a facilita colaborarea între APL-uri și tinerii din localități, creând mecanisme atât pentru rezolvarea problemelor din localitate, cât și pentru sporirea implicării tinerilor în procesele decizionale din localitate.

După realizarea cercetărilor, fiecare grup a organizat o întâlnire cu primarul unde au fost prezentate problemele tinerilor din localitate. Primarii au manifestat interes față de informațiile prezentate, oferind soluții pentru probleme menționate și prezentând eforturile primăriei în ceea ce privește rezolvarea lor, anume proiectele în care sunt implicate localitățile, colaborările existente și planurile de viitor.

Mai jos sunt prezentate graficele fiecărei localități, unde grupurile de inițiativă au realizat cercetarea, fiind discutate aspectele locale ale problemelor identificate și rezultatele întâlnirii grupului de inițiativă cu primarul.

Problemele tinerilor din Antonești

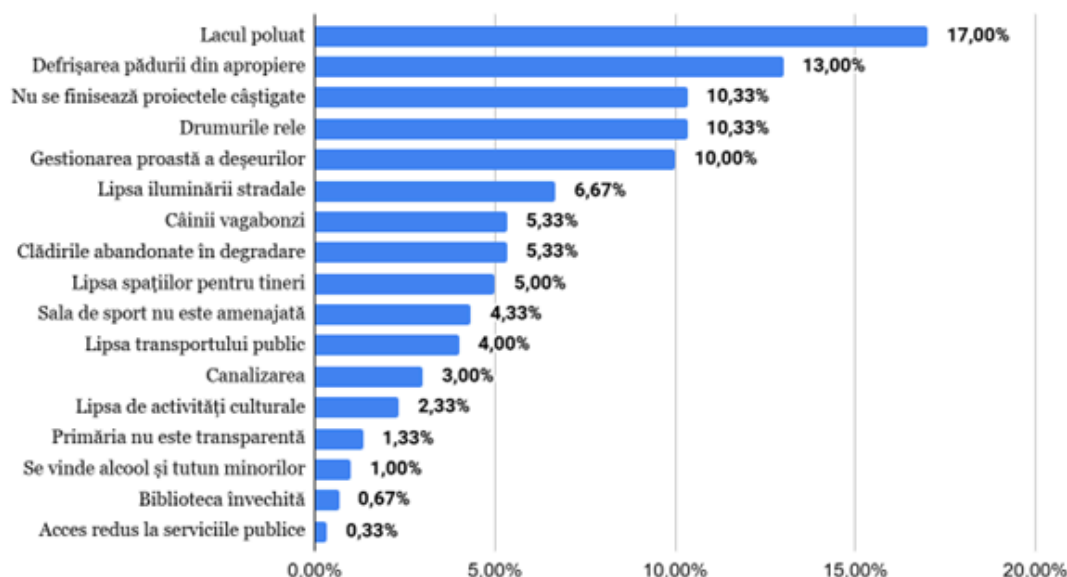
Deșeurile sunt probabil cea mai mare problemă cu care se confruntă satele din Republica Moldova, atât din cauza lipsei unei infrastructuri adecvate de gestionare a deșeurilor, cât și a lipsei educației și conștientizării privind reciclarea. Majoritatea cetățenilor nu sunt familiarizați cu practicile ecologice de separare a deșeurilor. Uneori nu există centre de colectare a deșeurilor sau facilități pentru reciclare, iar colectarea se face ineficient sau neregulat.

După întâlnirea grupului de inițiativă cu primarul, acesta a menționat faptul că conștientizează problema gunoiului din satul Antonești, Cantemir, și caută metode de a rezolva problema dată. De asemenea, a declarat că este deschis pentru viitoarele colaborări cu grupul de inițiativă și restul tinerilor din localitate.

Transportul public în multe sate, este rar și insuficient. În majoritatea localităților, mai ales la periferii, autobuzele sunt disponibile doar de câteva ori pe zi, ceea ce face dificilă deplasarea locuitorilor, mai ales a tinerilor care trebuie să ajungă la școală, universitate sau muncă.

Programul limitat al transportului public nu corespunde necesităților zilnice ale tinerilor și dinamismului ce le este caracteristic. Lipsa canalizării și a rețelelor de apă, de asemenea, afectează calitatea vieții tinerilor, mai ales luând în considerare calitatea precară a apei din fântânile din țară, care este folosită pentru consum și necesități cotidiene.

Problemele tinerilor din Drășliceni

Graficul de mai sus ilustrează faptul că problemele ecologice produc un impact serios asupra tinerilor din satul Drăslăeni, Criuleni. Noua generație dorește să trăiască într-un mediu ecologic, care nu reprezintă un pericol nici pentru ei, nici pentru planurile lor de viitor.

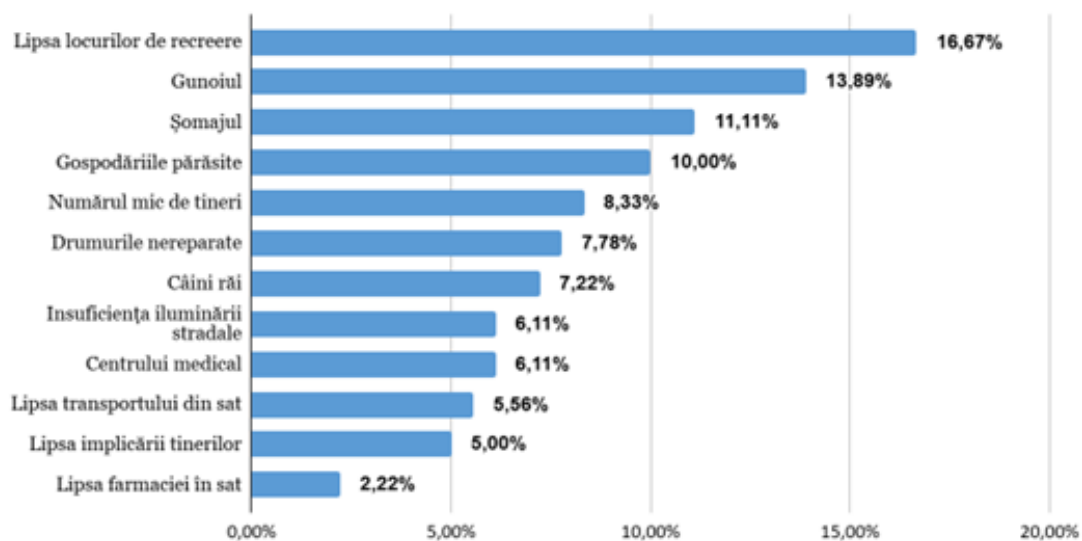
Relieful specific din localitate, împreună cu defrișările constante, agravează și mai mult problema alunecărilor de teren, care îi pune pe tinerii din localitate să se gândească la părăsirea localității. Lacul din sat în loc să fie o atracție locală și un spațiu de recreere, a devenit un motiv de schimbare a locului de trai din cauza mirosului insuportabil ce este emanat pe timpul verii.

Primarul localității a menționat faptul că lacul a fost înstrăinat în urma unei licitații, astfel, orice lucrare de curățare a bazinului acvatic nu este în sfera competenței primăriei. În plus, din spusele primarului, curățarea ar costa în jur de 50-60 de milioane de lei, o sumă care depășește considerabil bugetul primăriei.

În legătură cu defrișările din jurul localității, acesta a menționat faptul că acele arii de pământ nu sunt gestionate de către primărie, iar problema proiectelor câștigate și nefinisate ține exclusiv de necunoașterea tinerilor a situațiilor privind proiectele, deoarece primăria a făcut public proiectul împreună cu data finalizării lucrărilor.

Astfel, nu vine vorba de nici o întârziere sau abandonare a proiectelor, fiindcă a fost respectat intervalul de timp alocat pentru toate lucrările de reconstrucție și reparație.

Problemele tinerilor din Grinăuți

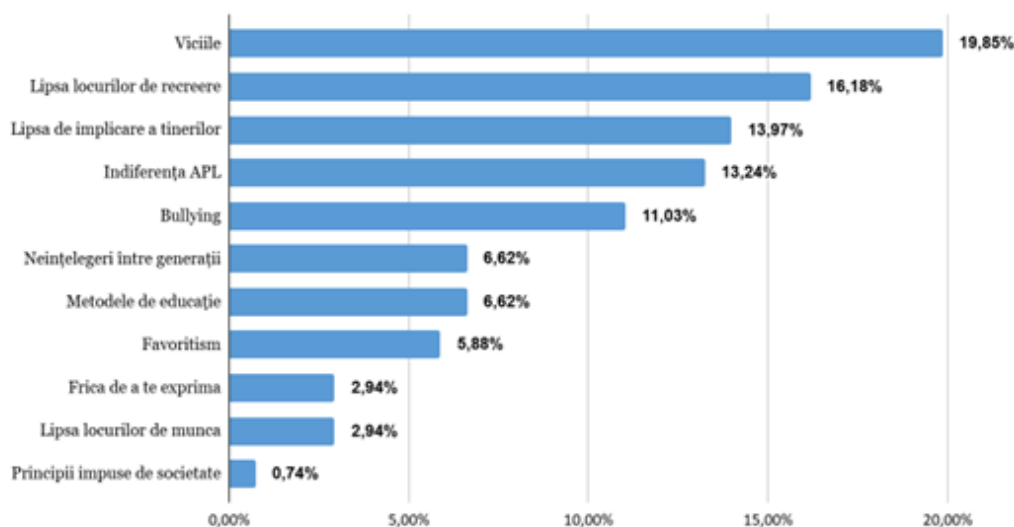
Lipsa locurilor de recreere este o problemă extrem de răspândită în localitățile din Republica Moldova, inclusiv în satul Grinăuți din Ocnîța. Parcurile care deja sunt în localități sau nu corespund cerințelor tinerilor sau sunt într-o stare deplorabilă din lipsa lucrărilor de întreținere și de reparație a mobilierului din parc.

Tinerii nu au un spațiu special amenajat unde să-și petreacă util și interactiv timpul, sau chiar să desfășoare un eveniment de interes local. Gunoiul, de asemenea, afectează tineretul din localități. Pe lângă pericolul direct ce poate fi adus tinerilor din cauza poluării mediului, generația tânără este afectată și de starea de stres și anxietate ce poate fi cauzată de mediul înconjurător.

Tânărul se vede incapabil de a aduce vreo schimbare și se simte părăsit în aceste condiții defavorabile. Șomajul este probabil cel mai dezastruos fenomen, deoarece influențează tinerii să părăsească nu doar localitatea, ci și țara.

Generația tânără când observă rata sporită a șomajului și mai ales urmările imposibilității de a-și găsi un loc de muncă, își pun la îndoială importanța lor în comunitate și chiar țară. Acest fenomen descurajează incredibil tânăra generație și îi împinge sau spre părăsirea țării sau către un stil de viață mizerabil.

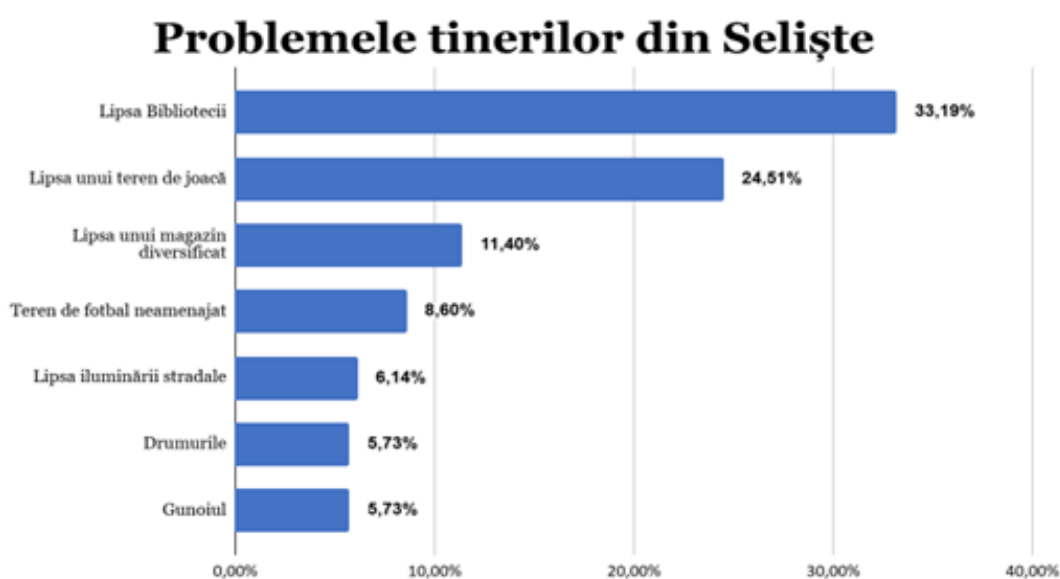
Problemele tinerilor din Căușeni

Viciile sunt des întâlnite printre tinerii din Republica Moldova, indiferent de pătura socială din care provin. Nu este o problemă specifică păturii defavorizate a societății. Adesea, tinerii încep a fuma sau a consuma băuturi alcoolice fiind influențați de către tinerii deja vicioși, de o vârstă mai mare, pentru a fi mai șmecheri și a fi acceptați într-o altă gașcă.

Acest comportament este cauzat de lipsa de modele pozitive pentru tână, care să-i inspire, să adopte comportamente constructive și sănătoase. Este problematic când într-o comunitate, tânăra generație nu-și vede părinții ca niște modele, dar pe tinerii mai vicioși, care le oferă impresia superiorității și iluzia unui prestigiu.

Lipsa de implicare a tinerilor este o problemă, dar, totodată, și o consecință a atitudinii statului față de sectorul de tineret. Tinerii nu sunt educați într-un spirit civic, nu le este încurajată implicarea civică, ei nu-și cunosc responsabilitățile și drepturile în acest stat. Lipsa educației civice, a programelor și evenimentelor dedicate tinerilor din localități reduce capacitatea lor de a contribui activ la viața comunității și schimbările din stat.

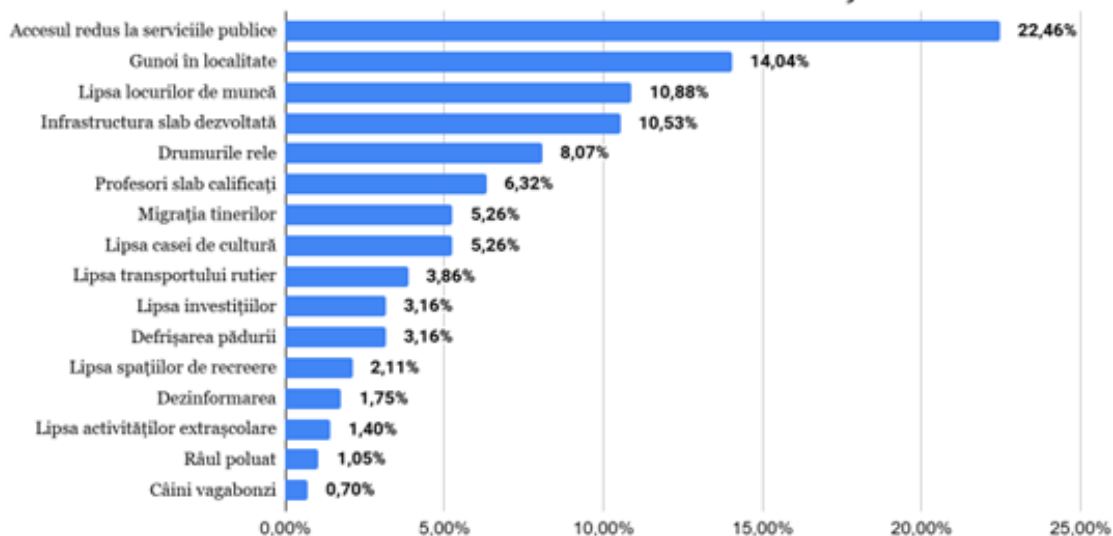

Cea mai mare problemă a tinerilor din Seliște, Leova, a ținut de lipsa unei biblioteci, unde tinerii să-și petreacă interactiv și util timpul. Spațiul pentru bibliotecă era deja, însă acest spațiu nu era amenajat din cauza lipsei colaborării dintre primar și tinerii din localitate.

Astfel, după întâlnirea grupului de inițiativă cu primarul, tinerii au beneficiat de ajutor la amenajarea bibliotecii și susținere sa în implementarea viitoarelor proiecte. Amenajarea unui teren de joacă este, de asemenea, pe lista de obiective a primarului în urma întrevederii cu grupul de inițiativă, unde aceștia i-au relatat necesitatea unui spațiu amenajat pentru tineri.

Datorită grupului de inițiativă, raporturile dintre APL și tinerii din localitate au trecut la un nou nivel, primarul fiind mereu disponibil pentru consultări cu tinerii din Seliște.

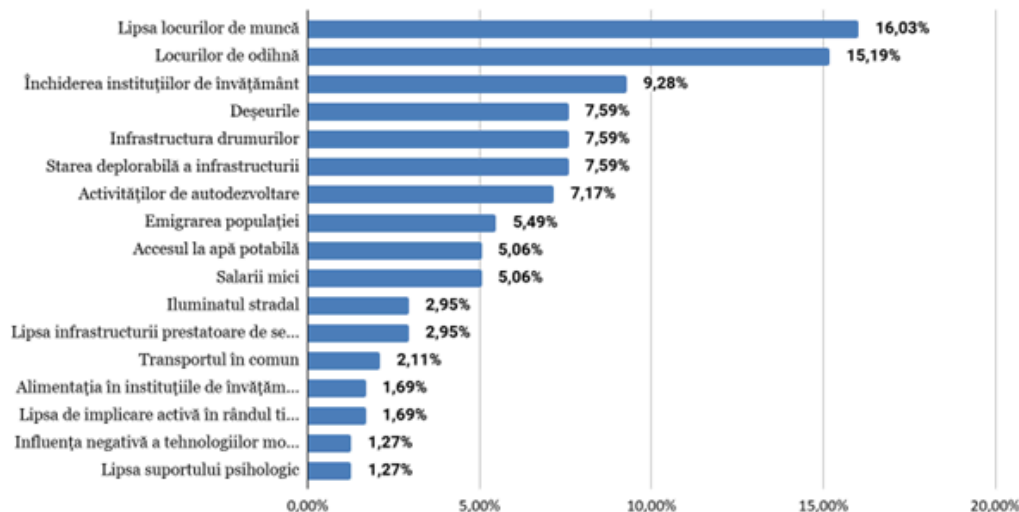
Problemele tinerilor din Seliște

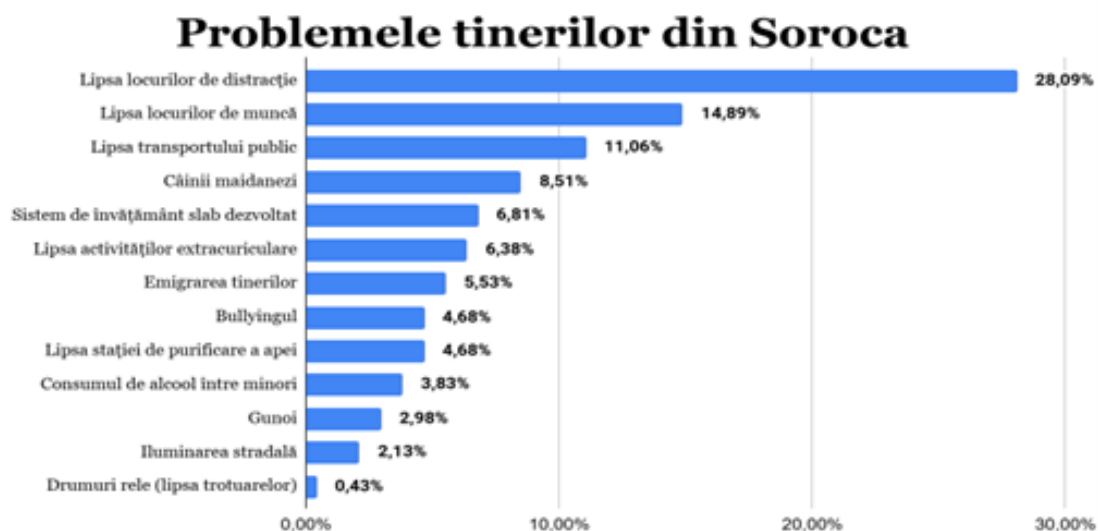
În urma întâlnirii grupului de inițiativă cu primarul din Seliște, Nisporeni, acesta a menționat faptul că în sat există regiuni unde este tras apeduct și e planificat pe viitor un proiect care va aduce apa potabilă din Prut. Problema gazului nu poate fi rezolvată, fiindcă nici satele vecine, care sunt mai aproape de raion, la fel nu au gaz.

În legătură cu canalizarea, nu este binevenită, fiindcă multe gospodării au propriul sistem de canalizare. În privința deșeurilor, satul este implicat la nivel național într-un proiect de reciclare a deșeurilor, ce urmează a fi implementat începând cu anul 2025, fiind un exemplu pentru administrația raională. Un obstacol în rezolvarea acestei probleme sunt unii săteni care nu doresc să plătească pentru serviciul de colectare și este nevoie de o companie de informare și de strângere de semnături, pentru a motiva și informa localnicii despre problema dată și efectele ei asupra tinerei generații.

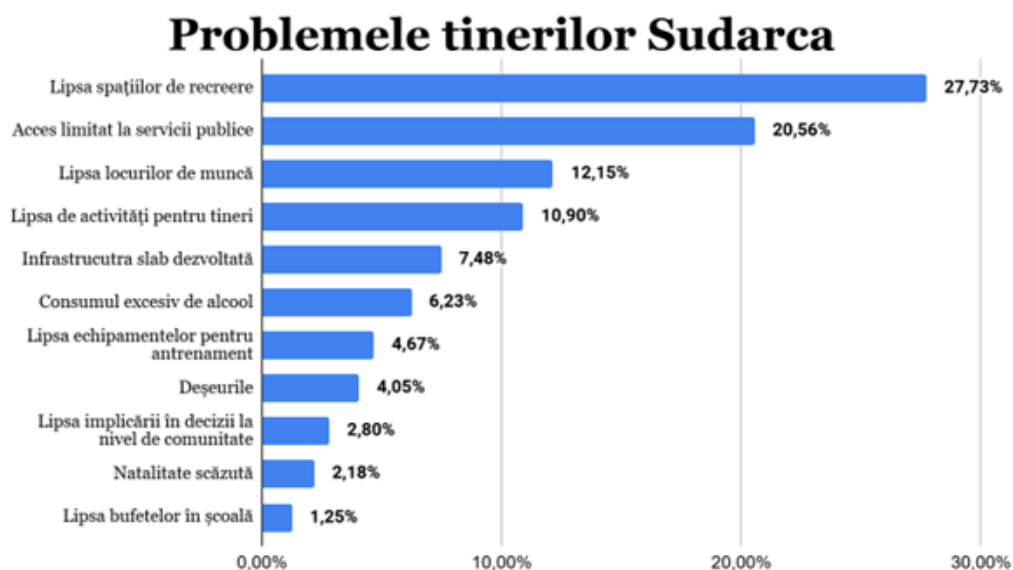
Problemele tinerilor din Pererîta

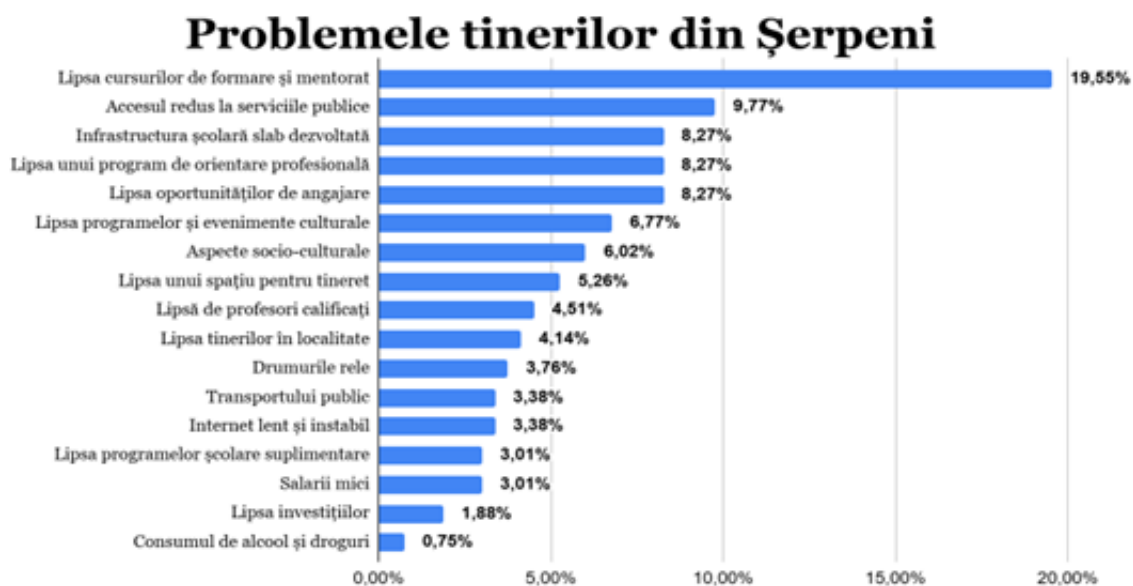
În urma întâlnirii grupului de inițiativă cu primarul din Pererâta, Briceni, au fost abordate cele mai stringente probleme ale tinerilor din localitate. Primarul a colaborat cu tinerii fiind deschis pentru proiectele și colaborările viitoare. Ce ține de problemele legate de lipsa locurilor de muncă, a unui spațiu de odihnă, primarul a menționat faptul că face tot posibilul pentru a le rezolva, în limita bugetului primăriei. De asemenea, ar fi nevoie de investiții străine, fiindcă rezolvarea problemei ce ține de lipsa locurilor de muncă ține de aspecte de depășesc competența primăriei.

Lipsa locurilor de distracție ar fi cea mai importantă problemă a tinerilor din orașul Soroca. În pofida faptului că sunt amenajate câteva parcuri în centrul orașului, dotarea lor nu corespunde cerințelor și sunt prea departe, iar locuitorii de la periferia orașului trebuie să parcurgă distanțe mari pentru a ajunge acolo. Plus la asta, tinerii se confruntă cu problema transportului public și anume frecvența redusă a autobuzelor, ce îngreunează deplasarea în oraș. Lipsa locurilor de muncă este o problemă mult mai amplă, ce nu poate fi rezolvată fără investiții din partea agenților economici.

Cu lipsa spațiilor de recreere se confruntă și tinerii din satul Sudarca, Dondușeni, cu două parcuri în localitate și ambele neamenajate, aflându-se într-o stare deplorabilă, pe deasupra și departe de periferiile localității. În localitate tinerii nu au acces la serviciile publice din cauza infrastructurii slab dezvoltate, ceea ce motivează mulți tineri să părăsească localitatea în căutarea unui trai mai bun, unde serviciile publice sunt la îndemâna tuturor localnicilor.

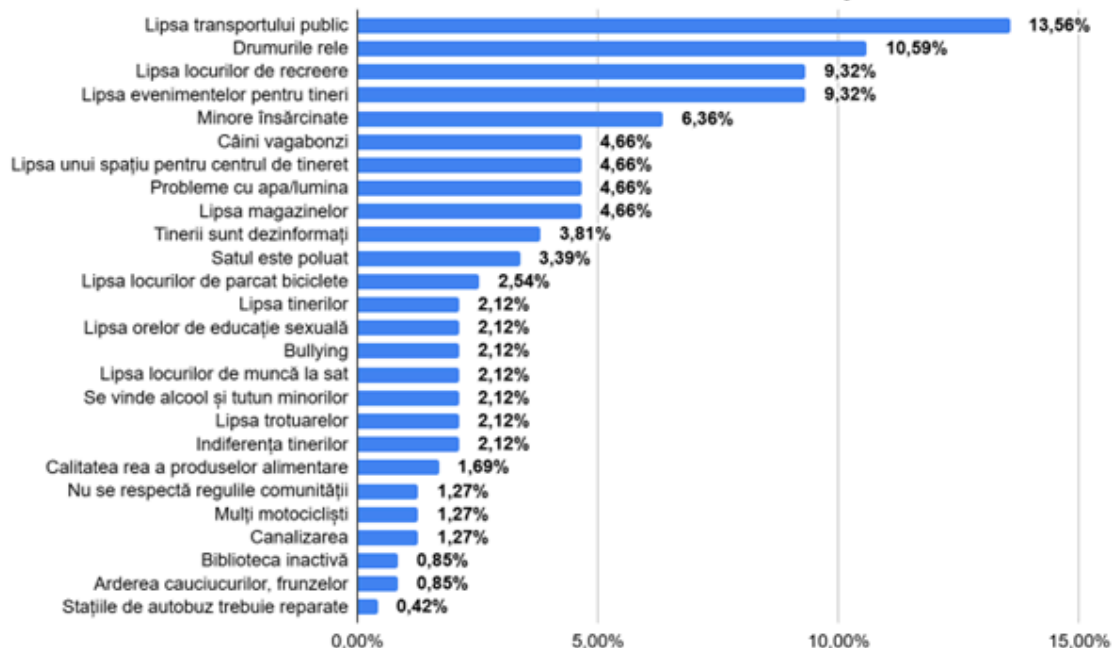

În această localitate primarul a refuzat întâlnirea cu grupul de inițiativă, respectiv refuzând orice colaborare în rezolvarea problemelor tinerilor din satul Șerpeni, Anenii Noi. Situația dată arată lipsa de interes și implicare a unor primari în ceea ce privește problemele cu care se confruntă tinerii.

Această atitudine nu doar că demotivează tinerii, ci și îi induce într-o stare de pasivitate, diminuând spiritul civic din comunitate. Importanța dialogului cu primarul este indispensabilă pentru sporirea activismului în rândul tinerilor din localități. Aceasta arată sprijinul și încrederea APL-urilor în forțele și competențele tinerilor, creând mecanisme pentru colaborări ulterioare în proiecte și activități.

Legat de problemele cu care se confruntă tinerii din Șerpeni, arată că tânăra generație conștientizează importanța formării personale pentru ulterioara angajare, dar cât și pentru oportunitățile, competențele dobândite în urma lor. Aceste cursuri nu doar că ar ridica spiritul civic al tinerilor, dar ar crea o generație mult mai interesată și dornică de a consolida procesele democratice din localitate și țară.

Problemele tinerilor din Trușeni

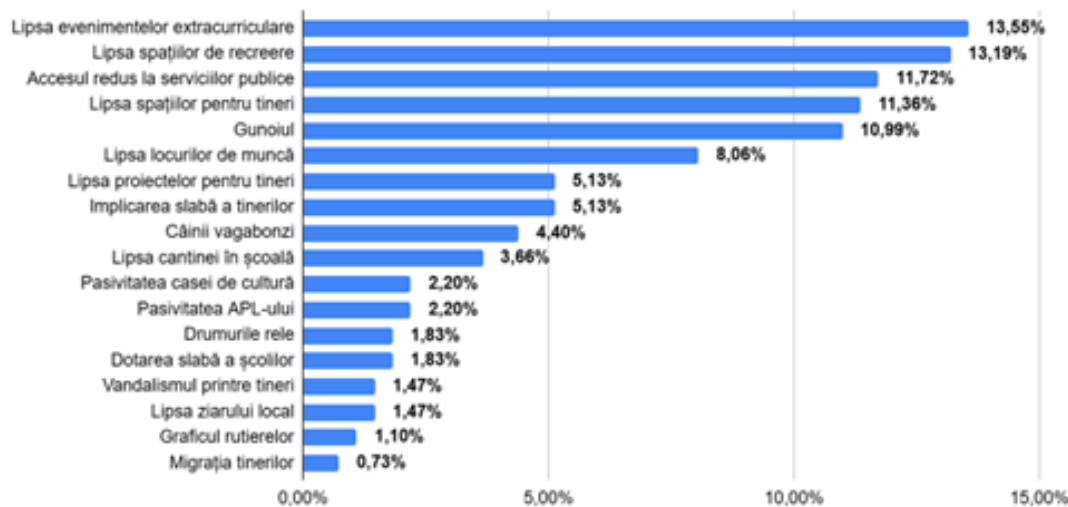

Lipsa transportului public este o problemă care se regăsește aproape în toate localitățile și care aduce extrem de multe incomodități tinerilor. Fiind o suburbie, foarte mulți tineri din Trușeni, localitate din componența municipiului Chișinău, pleacă la școală în capitală, iar frecvența redusă a transportului le creează dificultăți în ceea ce privește deplasarea. Tinerii fiind nevoiți să se trezească de dimineață pentru a reuși să ajungă la timp la ore.

Drumurile din localitate, la fel, sunt într-o stare deplorabilă, ceea ce îngreunează nu doar deplasarea oamenilor ci și circulația transportului. În urma întâlnirii cu primarul localității, acesta a menționat faptul că s-a adresat Primăriei municipiului Chișinăului solicitând acordarea încă a unui autobuz sau măcar a extinderii traseului existent, însă răspunsul s-a bazat pe lipsa unităților de transport, dar și a personalului. Problema drumurilor fiind mai complicată, din cauza lipsei rețelei de apă și canalizare. Însă, în acest an, au fost reconstruite o parte de drumuri unde au fost instalate rețelele de apă și canalizare, urmând ca anul viitor să fie construit drumul de acces.

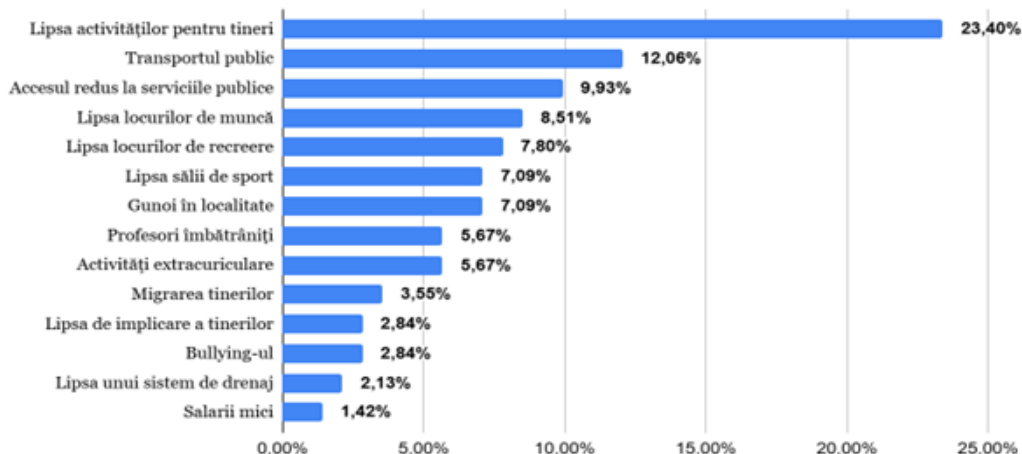
Indiferent de multiplele solicitări, Primăria municipiului Chișinăului încă nu a oferit vreun ajutor în rezolvarea problemelor din localitate. Pe lista obiectivelor primăriei mai este și reconstrucția centrului multifuncțional din zona gimnaziului localității, unde se vor amenaja mai multe terenuri pentru sport, dar și o zonă verde unde se vor putea relaxa tinerii.

Problemele tinerilor din Horești

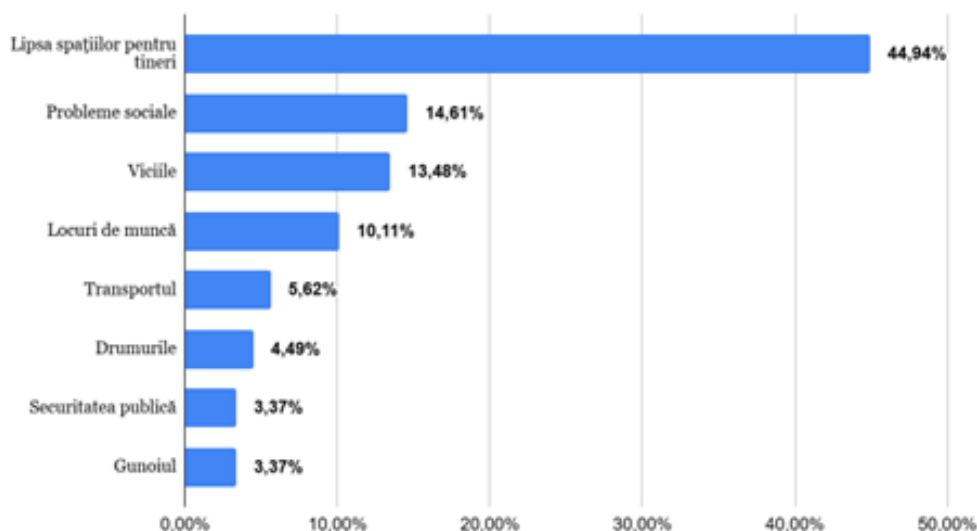
Lipsa evenimentelor extracurriculare cauzează, nu doar o pasivitate socială în rândul tinerilor, dar și îi demotivează în implicarea în diferite proiecte. Lipsa acestor evenimente le demonstrează tinerilor atitudinea autorităților față de tânăra generație și viitorul ei. Atât timp cât din partea autorităților nu va exista un respect față de tineri și cerințele lor, tinerii vor rămâne cea mai pasivă pătură socială. Acestea sunt concluziile activităților desfășurate în Horești, Ialoveni.

Problemele tinerilor din Țipala

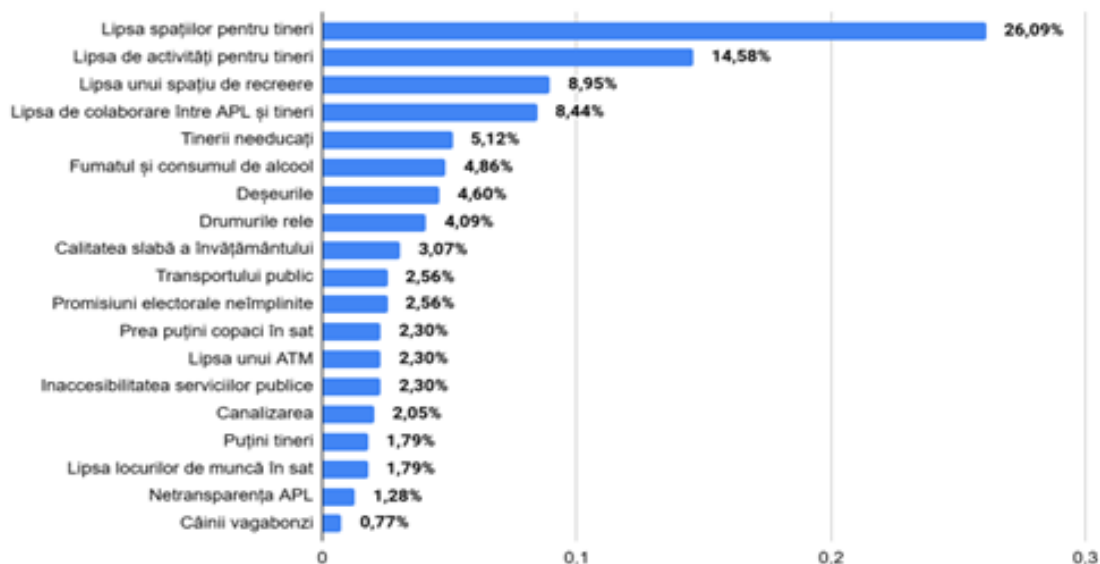
Grupul de inițiativă din satul Țipala, Ialoveni, a organizat întâlnirea cu primarul localității unde au fost abordate problemele tinerilor din localitate. Primarul a colaborat cu tinerii căutând rezolvări și oferind soluții. În primăvară, urmează să fie reparat un pod care este distrus, primăria intervenind cu materiale și finanțe, iar grupul de inițiativă și-a asumat organizarea unui grup de voluntari pentru a grăbi procesul de construcție. Asupra unora dintre problemele depistate deja se lucrează, precum: sporirea activităților pentru tineri și sporirea numărului de autobuze, iar celelalte cu care a luat cunoștință primarul, pe viitor va fi gata să treacă la rezolvarea lor, având desigur și sprijinul tinerilor.

Problemele tinerilor din Cărpineni

Primarul din satul Cărpineni, Hâncești, în urma consultării cu grupul de inițiativă, a decis să acorde un spațiu special amenajat pentru tineri, unde aceștia se vor putea aduna și vor petrece timpul util. De asemenea, și-a dat acordul pentru înființarea unui centru de tineret în localitate în vederea unei colaborări mai eficiente cu tinerii din sat. Primarul a mai declarat că este deschis să ajute tinerii din localitate și să sporească implicarea lor în viața comunității.

Problemele tinerilor din Molești

Primarul din satul Molești, Ialoveni, a menționat faptul că centrul de tineret din localitate este pasiv și nu poate avea o colaborare eficientă cu tinerii, deoarece tinerii sunt pasivi și nu se implică în procesele din comunitate. În legătură cu lipsa spațiilor pentru tineri, primăria are planificată amenajarea unui spațiu special pentru tineri și, de asemenea, amenajarea parcurilor din localitate, deoarece nu posedă spațiu liber pentru a oferi centrului de tineret.

Graficele prezentate demonstrează faptul că tinerii din Republica Moldova încă se confruntă cu probleme cotidiene ce țin de accesul redus la serviciile publice, infrastructura slab dezvoltată și lipsa spațiilor unde să se adune. Toate aceste aspecte împiedică tinerii să se implice în viața social-economică a comunității din cauza condițiilor precare și greutățile cotidiene care demotivează tinerii să se mai implice în procesele democratice.

APL-urile susțin inițiativele tinerilor, dar în majoritatea cazurilor, susținerea rămâne doar la nivel de cuvinte și promisiuni. Rareori tinerii primesc un ajutor financiar. Totuși, orice consultare și dezbateră publică în care participă tinerii, reprezintă un pas important în consolidarea spiritului civic al tinerei generații.

Rata de implicare a tinerilor la alegeri

Prezența tinerilor la vot este un subiect constant de discuții și dezbateri, având în vedere că rata de participare a acestora este mai mică față de alte categorii de vârstă. Această participare variază în funcție de circumstanțele politice din țară, influențată fiind de evenimentele și schimbările politice din perioada respectivă. Pentru a analiza și înțelege mai bine acest fenomen, este important să examinăm evoluția participării tinerilor la vot în cadrul ultimelor scrutine electorale, precum alegerile locale din 5 noiembrie 2023 și alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024.

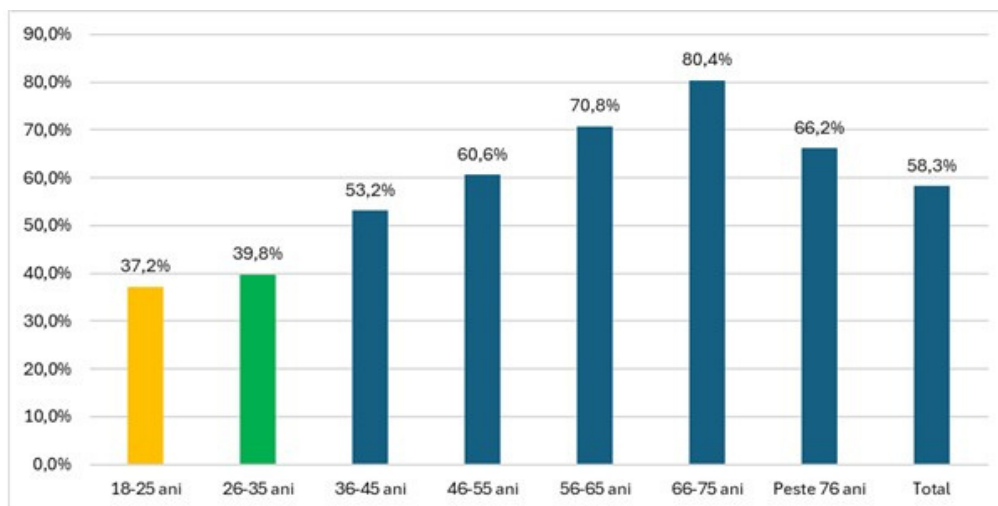
Alegeri locale

La alegerile locale din 5 noiembrie 2023, prezența la vot a fost de 1 milion 147,6 mii de alegători. Cel mai mic nivel înregistrat vreodată în Republica Moldova. Precedentul minim a fost în 2007, când au votat 1 milion și 207 mii de persoane. Această scădere a numărului de alegători se aliniaza cu tendința generală de scădere rapidă a populației, care s-a accentuat în ultimii trei ani, din cauza sporului natural negativ și al migrației masive.

Astfel, numărul estimat de alegători aflați în țară, la acea perioadă, a fost de aproape 1 milion și 974 de mii de oameni, o scădere cu 126 de mii față de alegerile locale din 2019 și cu 346 de mii față de aceleași alegeri de acum 12 ani. Având în vedere aceste date, dacă raportăm prezența la vot la numărul real de alegători aflați în țară, rata de participare la alegerile din 5 noiembrie 2023 a fost de 58,3%, similară cu rata de participare din 2019, care a fost de 58,5%. Această rată de participare a fost calculată de către experții IDIS „Viitorul”, pe baza prezenței efective la vot și a numărului estimat de alegători din țară. Analizând datele pe grupe de vârstă, se observă o corelație clară între rata de participare și vârsta alegătorilor.

Astfel, tinerii cu vârste între 18 și 28 de ani au avut cea mai slabă prezență la vot, de doar 37,2%. Pe de altă parte, persoanele cu vârste între 66 și 75 de ani au avut o prezență exemplară, de 80%. De 2,5 ori mai mare decât rata de participare a tinerilor. Această diferență semnificativă subliniază o tendință îngrijorătoare privind implicarea și interesul politic a tinerilor din Republica Moldova și necesitatea unor măsuri care să sporească interesul acestora față de procesul electoral.

Figura 5. Rata de participare la alegerile locale a celor aflați în țară

Sursa: www.ionita.md

Rata scăzută de participare la alegerile locale în rândul tinerilor, comparativ cu alte categorii de vârstă, și cu populația generală, poate fi explicată printr-o serie de factori. Conform unui chestionar realizat de către experții IDIS „Viitorul”, care a avut drept scop identificarea principalelor motive pentru care alegătorii nu participă la vot, au fost obținute rezultate relevante. Chestionarul a fost aplicat unui grup de 120 de persoane din 5 localități, iar cele mai frecvente motive invocate au fost: migrarea (19,3%), indiferența (17,3%) și dezamăgirea (13,8%). Aceste trei cauze au fost responsabile pentru aproape 50% din absenteismul la vot. Migrarea, un fenomen deja bine cunoscut în rândul tinerilor, duce la o scădere semnificativă a numărului de alegători activi, în timp ce indiferența și dezamăgirea față de procesul electoral reflectă o pierdere a încrederii în instituțiile politice și în eficiența acestora.

Alegeri prezidențiale

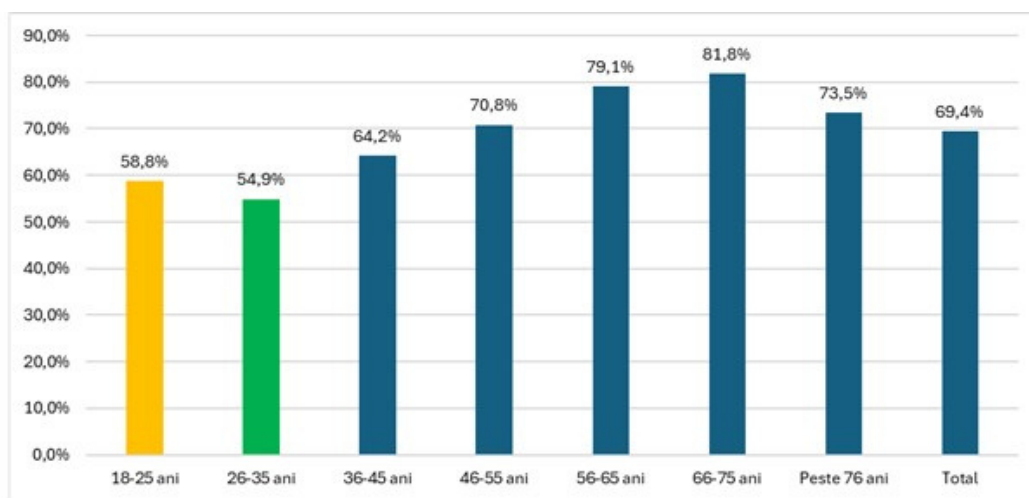
Potrivit datelor Comisiei Electorale Centrale, în turul întâi al alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024, prezența la vot a cetățenilor Republicii Moldova a fost semnificativă, atingând aproape 1 milion și 562 de mii de moldoveni, ceea ce reprezintă 49,7% din populația țării. Detaliat pe categorii, a votat 1 milion și 306 mii de cetățeni aflați în țară (69,4%) și 240,5 mii de moldoveni aflați peste hotare (24,4%).

Cei din regiunea separatistă transnistreană au fost 16,1 mii, 5,9% din totalul votanților. Prezența la vot a cetățenilor aflați în țară a fost una extraordinar de mare. De asemenea, prezența moldovenilor de peste hotare a fost fără precedent, ceea ce reflectă un interes crescut din partea lor pentru procesul electoral. Analiza prezenței la vot la alegerile din 20 octombrie 2024, pe categorii de vârstă, relevă o schimbare remarcabilă în comportamentul electoral al tinerilor din Republica Moldova.

Tinerii între 18 și 25 de ani au avut o participare de 58,8%, mult mai mare față de alte alegeri, care era de obicei între 40–45%. Această creștere semnificativă sugerează un interes mult mai mare al noii generații pentru viitorul țării lor și o dorință de a influența schimbările, ceea ce reflectă un angajament civic sporit. Pe de altă parte, tinerii cu vârste între 26 și 35 de ani au avut o prezență de 54,9%.

Deși această rată de participare este solidă, este prima dată când tinerii de 18–25 de ani au avut o mobilizare mai mare decât cei de 26–35 de ani. Acesta poate fi un semn al schimbării în prioritățile și angajamentul civic al noii generații, care devine tot mai conștientă de importanța implicării lor în procesul electoral.

Figura 6. Prezența la vot pe categorii de vârstă la turul I al alegerile prezidențiale, în rândul cetățenilor aflați în țară

Sursa: Analize economice. Statistica electorală pentru alegerile Prezidențiale 2024

Interesul crescut al tinerilor la alegerile din 20 octombrie 2024 poate fi atribuit unui context politic marcat de provocări semnificative. Un factor important în mobilizarea tinerilor a fost desfășurarea referendumului, dar și evoluțiile politice din ultima perioadă, care au generat îngrijorări privind viitorul european al țării. În fața unor schimbări politice importante și a ascensiunii partidelor cu viziuni pro-ruse, tinerii din Republica Moldova au înțeles necesitatea de a își exprima votul și a contribui la apărarea parcursului european. Creșterea participării determină dorința tinerilor de a

construi un viitor mai bun, bazat pe transparență și respectarea valorilor democratice. În acest sens, tinerii au arătat un angajament civic puternic, refuzând să permită ca interesele politice de moment să submineze viitorul țării.

Mecanisme de cooperare între APL-uri și tineri

În Republica Moldova, cooperarea între APL-uri și tineri reprezintă cel mai important factor al dezvoltării comunităților și al integrării tinerelor generații în viața socială, economică și culturală. Această cooperare se concretizează printr-o serie de mecanisme, reglementări și inițiative care vizează atât implicarea tinerilor în procesul decizional, cât și crearea unor oportunități de dezvoltare personală, profesională și civică pentru aceștia.

Consiliile locale de tineret

Consiliile locale de tineret sunt structuri consultative formate din tineri care reprezintă diverse grupuri de vârstă și interese, având rolul de a promova participarea activă a acestora în viața publică locală. Aceste consilii sunt o modalitate directă de cooperare între APL-uri și tineri, facilitând comunicarea și implementarea inițiativelor tinerilor în cadrul administrației locale. Consiliile oferă tinerilor o platformă pentru a-și exprima opiniile și a contribui la luarea deciziilor care îi privește, dar și a propune diferite inițiative.

Proiecte și Programe locale pentru tineret

În cadrul mecanismului de cooperare, autoritățile locale derulează frecvent proiecte și programe destinate tinerilor. Acestea sunt adesea realizate în parteneriate cu organizații non-guvernamentale, instituții educaționale și alte entități din comunitate. Proiectele pot include activități educaționale, culturale, sportive și de voluntariat, care oferă tinerilor posibilitatea de a se implica activ în viața comunității și a-și dezvolta abilități și competențe relevante pentru viitorul lor profesional.

Implicarea tinerilor în luarea deciziilor

Un alt mecanism important este promovarea implicării tinerilor în procesul decizional de la nivel local. APL-urile organizează consultări și dezbateri publice, unde tinerii sunt

invitați să își exprime opiniile privind proiectele și planurile de dezvoltare locală. Implicarea tinerilor în luarea deciziilor este esențială pentru asigurarea unei reprezentări adecvate a intereselor lor în administrarea treburilor din comunitate.

Colaborarea cu organizațiile non-guvernamentale (ONG-uri)

Organizațiile non-guvernamentale joacă un rol important în mecanismele de cooperare dintre APL-uri și tineri. Acestea colaborează strâns cu autoritățile locale pentru a identifica nevoile tineretului și pentru a organiza diverse activități. ONG-urile pot implementa proiecte educaționale, campanii de voluntariat sau programe de dezvoltare personală, contribuind, astfel, la diversificarea oportunităților pentru tineri și la consolidarea relației dintre APL-uri și comunitățile de tineri.

Formarea și dezvoltarea competențelor tinerilor

Un alt mecanism important în cooperarea dintre APL-uri și tineri este organizarea de programe de formare și dezvoltare a competențelor. Autoritățile locale, în colaborare cu instituții educaționale și organizații de tineret, oferă tinerilor acces la cursuri de formare profesională, workshopuri și sesiuni de educație non-formală, care contribuie la dezvoltarea abilităților acestora pentru integrarea pe piața muncii și pentru o viață activă în comunitate.

Grupurile de inițiativă

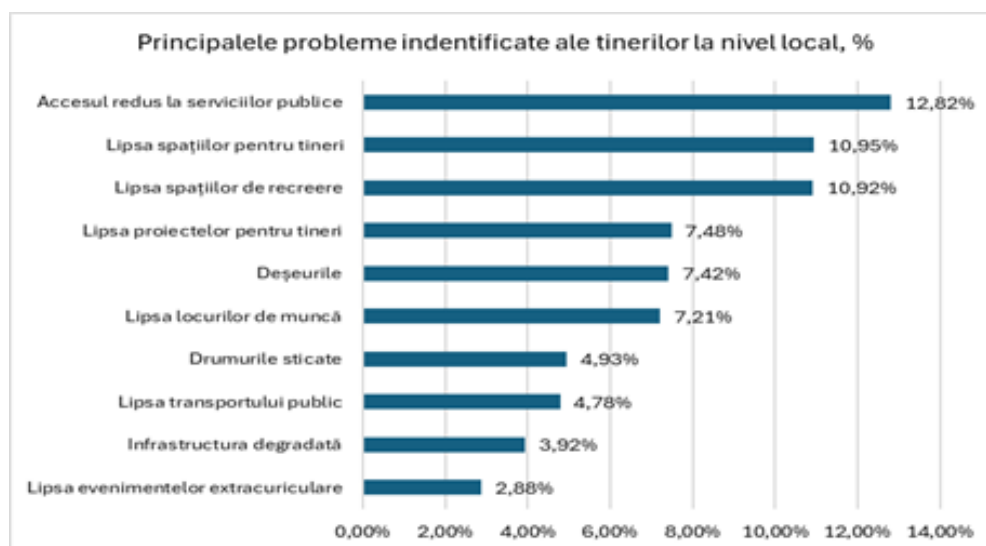
Grupurile de inițiativă sunt un mecanism de mobilizare, implicare și participare a tinerilor în procesul decizional din comunități, dar și un instrument de dialog cu autoritățile. Ele asigură consolidarea colaborării dintre tineri și APL-uri, contribuind, astfel, la dezvoltarea comunităților și la promovarea unei democrații participative.

Sistemul democratic asigură atât APL-urile, cât și tinerii, cu o mulțime de mecanisme de colaborare, ce au ca scop atât promovarea implicării tinerilor în viața comunității, cât și oferirea de pârghii necesare tinerilor pentru a se face auziți și a înainta, atât probleme spre rezolvare, cât și oferi soluții pentru rezolvarea lor. APL-urile au responsabilitatea de a se consulta cu tinerii, de a le organiza programe de formare și dezvoltare a competențelor, pentru a trezi în rândul lor spiritul civic și dorința de a deveni o forță a schimbării și a progresului în societate. Tinerii, la rândul lor, ar trebui să beneficieze de mecanismele oferite de către stat, să nu aștepte schimbarea de la alții, ci ei să devină schimbarea pe care o doresc.

Problemele tinerilor la nivel național

Conform datelor obținute în urma chestionării tinerilor participanți la proiect, care au identificat principalele probleme cu care se confruntă ei în localitățile lor, a fost aplicată metoda „expert” dezvoltată de către experții de la IDIS „Viitorul”. Această metodă s-a dovedit a fi foarte eficientă, permițând o evaluare precisă a problemelor din diverse regiuni ale țării. S-a obținut o imagine clară a dificultăților întâmpinate de către tineri, ceea ce a permis stabilirea unui top 10 al celor mai importante probleme la nivel local. Aceste date nu doar că reflectă preocupările tinerilor de la nivel local, dar oferă și o bază solidă pentru analiza problemelor tineretului la nivel național.

Figura 7. Principalele probleme ale tinerilor la nivel local

Accesul redus la servicii publice

Conform datelor, una dintre cele mai mari probleme cu care se confruntă tinerii la nivel local este accesul limitat la servicii publice, reprezentând 12,82% dintre răspunsuri. Aceasta stare reflectă nevoia tinerilor de a trăi într-o localitate cu condiții de trai mai bune, cum ar fi iluminat stradal, acces la apă potabilă și gaze naturale, elemente fundamentale pentru un trai decent. Rezolvarea acestei probleme nu este însă simplă și necesită timp, în lipsa unui buget, dar și a complexității lucrărilor necesare.

În acest context, primarul satului joacă un rol important, având un impact semnificativ prin obiectivele sale stabilite pentru dezvoltarea regiunii. De exemplu, în cadrul unei întâlniri cu grupul de inițiativă din localitatea Seliște (Nisporeni), primarul a subliniat

faptul că există deja zone unde este tras apeductul și că este planificat un proiect care va aduce apă potabilă din râul Prut. Astfel, aceste inițiative demonstrează cum administrația locală poate contribui la îmbunătățirea condițiilor de trai și la accesul tinerilor la servicii publice, iar realizarea acestora poate avea un impact pozitiv asupra calității vieții în comunitățile respective.

Lipsa spațiilor pentru tineri

A doua cea mai importantă problemă cu care se confruntă tinerii de la nivel local este lipsa spațiilor dedicate lor, problemă semnalată de 10,95% dintre tinerii intervievați. Această situație devine tot mai presantă, mai ales în contextul lipsei secțiilor sportive, culturale sau a altor locuri unde tinerii se pot întâlni, comunica și interacționa. Crearea unor spații accesibile și bine dotate este esențială pentru a oferi tinerilor oportunități de a-și petrece timpul într-un mod constructiv, de a-și face prieteni și de a se implica activ în viața comunității.

Astfel de spații ar putea include centre pentru tineret, săli multifuncționale, parcuri amenajate sau zone de activități sportive și recreative. Aceste locuri nu doar ar încuraja socializarea și dezvoltarea personală, dar ar putea deveni și puncte de plecare pentru diverse inițiative comunitare. Spre exemplu, organizarea unor ateliere, activități de voluntariat sau grupuri de discuție ar putea inspira idei pentru îmbunătățirea localității sau chiar proiecte concrete care să rezolve alte probleme ale comunității. În plus, astfel de spații pot facilita o colaborare mai strânsă între tineri și administrația locală.

Prin întâlniri regulate sau consultări, tinerii ar avea ocazia să-și exprime nevoile și să contribuie activ la dezvoltarea localității, în timp ce autoritățile ar putea beneficia de perspectivele și energia acestora. Înființarea unor consilii consultative de tineret, sau crearea unor evenimente periodice în aceste spații, ar putea consolida relația dintre tineri și administrație, transformând aceste locuri într-un motor de schimbare pentru întreaga comunitate.

Lipsa spațiilor de recreere

O altă problemă identificată, în cadrul analizei datelor, este lipsa spațiilor de recreere, semnalată de 10,92% dintre respondenți. Pentru tineri, existența unor astfel de spații este deosebit de importantă, fiind clasată pe primele poziții în localități precum Grinăuți și Sudarca. Lipsa acestora se datorează, în principal, insuficienței investițiilor în infrastructură și a absenței unor proiecte care să sprijine amenajarea unor zone dedicate relaxării și socializării.

Pentru tineri, spațiile de recreere oferă un mediu în care se pot relaxa, socializa și petrece timpul liber într-un mod plăcut, între orele de școală sau alte activități extracurriculare. Amenajarea unor parcuri, terenuri de sport sau zone verzi bine dotate, ar contribui semnificativ la bunăstarea și confortul acestora. În plus, astfel de spații ar putea găzdui evenimente comunitare, competiții sportive sau activități recreative care să consolideze legăturile dintre tineri și să stimuleze implicarea acestora în viața localității.

Rezolvarea acestei probleme necesită implicarea administrației publice locale, prin identificarea resurselor necesare și atragerea de finanțări pentru proiecte destinate tinerilor. O soluție viabilă ar putea fi colaborarea cu organizații non-guvernamentale sau parteneriate public-private care să sprijine dezvoltarea unor spații moderne și funcționale. Crearea condițiilor pentru recreere ar transforma localitățile în medii mai prietenoase și atractive pentru tineri, contribuind astfel la dezvoltarea lor armonioasă și la prevenirea migrației către alte regiuni mai bine dezvoltate.

Lipsa proiectelor pentru tineri

O altă problemă semnalată de către tinerii de la nivel local este lipsa proiectelor dedicate tineretului, menționată de 7,48% dintre respondenți în cadrul sondajului realizat de către grupurile de inițiativă. Această problemă este semnificativă, deoarece proiectele pentru tineri nu doar că presupun crearea și amenajarea unor spații dedicate, dotate cu tehnologie modernă și jocuri interactive, ci includ și organizarea de evenimente culturale, sportive sau sesiuni de formare.

Aceste activități pot implica experți care să împărtășească din experiența lor și să motiveze tinerii să fie mai activi la nivel local. Astfel de proiecte sunt esențiale, pentru că pot încuraja inițiativele proprii ale tinerilor și implicarea lor în viața comunității. Prin acestea, tinerii pot veni cu idei și propuneri concrete, pot descoperi noi oportunități și pot contribui direct la dezvoltarea localității.

De asemenea, aceste inițiative pot stimula cooperarea dintre tineri și APL, creând un mediu mai prietenos și mai deschis pentru implicare activă. Această problemă a fost identificată printre principalele preocupări ale tinerilor în localități precum Horești, Țipala și Șerpeni, unde aceștia își doresc să aibă mai multe oportunități de dezvoltare. Totodată, numărul și calitatea proiectelor destinate tineretului depind în mare măsură de deschiderea APL-ului față de inițiativele comunitare și de disponibilitatea de a colabora cu organizații non-guvernamentale sau alți parteneri care pot sprijini astfel de demersuri.

Deșeurile

O localitate bine amenajată este esențială pentru a crește confortul și calitatea vieții locuitorilor săi. Din totalul tinerilor care au răspuns la chestionar, 7,42% au semnalat că lipsa amenajării este o problemă importantă în comunitatea lor. Această preocupare a fost clasată pe primul loc în satul Antonești și s-a regăsit în top 3 probleme în localitățile Grinăuți și Seliște. Este important ca tinerii să atragă atenția autorităților locale asupra acestei probleme, semnalând necesitatea unor intervenții concrete pentru amenajarea localității.

O soluție ar fi formarea de grupuri de inițiativă sau organizarea de activități de voluntariat pentru curățarea spațiilor publice și eliminarea deșeurilor din zonele afectate. Totodată, implicarea comunității este crucială. Oamenii din localitate pot contribui prin participare activă, fie prin sprijin financiar, fie prin implicare directă în acțiuni de curățare și întreținere a spațiilor publice. În plus, colaborarea dintre tineri, comunitate și APL poate genera soluții sustenabile, cum ar fi organizarea de campanii de conștientizare, atragerea de fonduri externe pentru proiecte de amenajare sau crearea unor parteneriate publice-private.

Lipsa locurilor de muncă

O problemă majoră care afectează dezvoltarea localităților și menținerea tinerilor în comunitate este lipsa locurilor de muncă, semnalată de 7,21% dintre tinerii participanți la sondaj. Această situație contribuie la intensificarea migrației, la scăderea natalității și la diminuarea perspectivei de dezvoltare locală. Problema s-a clasat pe primul loc în localitatea Pererâta și în top 3 probleme ale tinerilor din orașul Soroca. Lipsa locurilor de muncă are un impact negativ semnificativ asupra infrastructurii generale a localităților, din cauza absenței afacerilor locale și a investițiilor.

Totodată, mulți tineri nu sunt motivați să se întoarcă în comunitățile lor de origine, deoarece oportunitățile de angajare sunt limitate, adesea axate pe activități agricole cu perspective reduse de dezvoltare profesională. În consecință, tinerii migrează către orașe sau în străinătate, agravând și mai mult declinul demografic și economic al localităților. Această problemă afectează și bugetul APL, din cauza lipsei agenților economici care să contribuie prin plata taxelor și impozitelor.

Absența unei economii locale viabile reduce capacitatea APL-ului de a investi în infrastructură, servicii publice și inițiative pentru tineri, ceea ce perpetuează cercul vicios al subdezvoltării. Soluționarea problemei necesită măsuri complexe, cum ar fi

atragerea de investiții prin crearea unor condiții favorabile pentru afaceri, sprijinirea antreprenorilor locali și promovarea inițiativelor economice care să diversifice oportunitățile de angajare. Dezvoltarea unor programe de formare profesională și parteneriate cu companii din alte regiuni ar putea oferi tinerilor competențele necesare pentru a accesa noi domenii de activitate.

Starea drumurilor

Calitatea drumurilor este un aspect esențial al infrastructurii, afectând direct tinerii prin disconfortul creat în deplasare, inclusiv spre activități precum traininguri, școli sau evenimente desfășurate în alte localități. Problema, clasată pe locul 7 de către 4,93% dintre respondenți, limitează accesul la oportunități, afectează mobilitatea și contribuie la izolarea comunităților.

Reabilitarea drumurilor este vitală și necesită implicarea administrației publice locale pentru atragerea fondurilor necesare și prioritizarea zonelor cele mai afectate. Modernizarea infrastructurii nu doar că îmbunătățește mobilitatea și confortul locuitorilor, ci stimulează dezvoltarea economică, facilitând accesul la resurse, servicii și locuri de muncă.

De asemenea, implicarea tinerilor în procesele decizionale, prin inițiative comunitare sau propuneri adresate autorităților, poate accelera soluționarea problemei. Campaniile de sensibilizare și dialogul între comunitate și administrație sunt esențiale pentru a asigura transparența și succesul proiectelor de infrastructură. Drumuri mai bune înseamnă nu doar un trai mai confortabil, ci și o șansă reală de dezvoltare pentru întreaga comunitate.

Lipsa transportului public

Această problemă a fost semnalată de către 4,78% dintre tineri, evidențiind lipsa transportului public sau frecvența redusă a acestuia. Aceste deficiențe creează mari incomodități, limitând accesul tinerilor la traininguri, activități desfășurate în orașele din raion sau la lecții suplimentare, esențiale pentru dezvoltarea lor personală. De asemenea, transportul public insuficient afectează implicarea tinerilor în activități de voluntariat sau în centrele de tineret, care se află adesea în alte localități.

Frecvența scăzută a transportului, uneori doar o cursă pe zi, descurajează participarea activă și creează un sentiment de izolare. Pentru rezolvarea acestei probleme, administrația publică locală trebuie să colaboreze cu operatorii de transport, pentru a crește frecvența curselor și a asigura conexiuni între localități.

Îmbunătățirea transportului public ar facilita accesul tinerilor la oportunități educaționale, profesionale și sociale, contribuind astfel la dezvoltarea lor și la revitalizarea comunităților.

Infrastructura degradată

Această problemă a fost semnalată de către 3,92% dintre tineri și reprezintă un factor important care afectează calitatea vieții în comunități. Ea cuprinde o serie de aspecte, precum drumurile deteriorate, lipsa locurilor de recreere și infrastructura școlară învechită, dar include și casele și clădirile abandonate care afectează imaginea satului. Toate aceste deficiențe contribuie la un mediu de trai mai puțin plăcut și mai puțin atractiv, ceea ce poate descuraja tinerii să rămână în localitățile lor sau să se implice activ în viața comunității.

De asemenea, aceste probleme influențează dezvoltarea personală și profesională a tinerilor, oferindu-le mai puține oportunități și un acces limitat la resurse esențiale. Rezolvarea acestor probleme presupune atât investiții în infrastructura locală, cât și implicarea activă a autorităților și comunității în revitalizarea satelor, pentru a crea un mediu mai atrăgător și mai funcțional pentru toți locuitorii.

Lipsa evenimentelor extracurriculare

Aceasta este o problemă semnalată de către 2,88% dintre tineri de la nivel local, care se simt afectați din cauza lipsei de ore suplimentare pentru activități educaționale sau de cercuri care ar putea sprijini dezvoltarea lor profesională. Această problemă subliniază nevoia de oportunități pentru aprofundarea cunoștințelor și dobândirea de abilități noi, esențiale pentru viitorul tinerilor.

Școala și centrul de cultură joacă un rol crucial în acest context, având posibilitatea de a organiza cercuri sau activități suplimentare care să ajute tinerii să-și exploreze pasiunile și să își dezvolte competențele profesionale. De asemenea, școala ar putea aplica pentru proiecte care să ofere tinerilor instruire și oportunități de învățare în domenii variate.

Pentru a răspunde acestei nevoi, este important ca autoritățile locale să colaboreze cu școlile și centrele de cultură pentru a crea un cadru mai favorabil învățării și dezvoltării tinerilor, oferindu-le posibilitatea de a participa la activități extracurriculare și de a beneficia de instruire practică.

Concluzii

Strategia „Tineret 2030” propune o viziune clară și ambițioasă pentru dezvoltarea sectorului de tineret, urmărind crearea unor oportunități reale pentru tineri și consolidarea participării acestora în procesele decizionale. Documentul subliniază importanța colaborării dintre organizațiile de tineret și APL-uri, diversificării platformelor de participare și promovării inițiativelor de inovație socială și dezvoltare comunitară. Totodată, Strategia pune accent pe abordări integrate și dezvoltarea capacităților tuturor actorilor implicați.

Centrele de tineret din Republica Moldova se confruntă cu numeroase provocări care le afectează eficiența și sustenabilitatea, precum deficitul de personal cauzat de condițiile dificile de muncă și remunerarea inadecvată, care duc la o fluctuație ridicată a personalului și afectează continuitatea activităților și memoria organizațională. Lipsa resurselor financiare, bugetele insuficiente atât din partea consiliilor raionale, cât și din surse externe, limitează organizarea de evenimente importante și implementarea strategiilor locale de tineret. Infrastructura inadecvată, precum lipsa spațiilor adecvate și a transportului public accesibil, reduce accesul tinerilor la servicii esențiale. Migrația tinerilor contribuie la depopularea centrelor de tineret și la scăderea participării civice.

Criză demografică profundă este determinată de migrația masivă și de scăderea natalității. Aproape 25% din populația țării este formată din tineri cu vârste între 16 și 30 de ani, dar mulți dintre aceștia aleg să migreze în căutarea unor oportunități mai bune. Migrația masivă reduce numărul tinerilor disponibili să se implice în inițiative locale, iar cei care rămân se confruntă cu provocări economice și sociale care le limitează participarea activă. Lipsa implicării civice perpetuează un ciclu de inactivitate și depopulare, afectând capacitatea comunităților de a aborda problemele sociale și economice.

Cu toate acestea, APL-urile au responsabilitatea de a colabora cu tinerii și de a organiza programe care să le dezvolte competențele și spiritul civic. Prin mecanismele democratice existente, APL-urile pot facilita participarea tinerilor și pot încuraja inițiativele acestora. De asemenea, tinerii ar trebui să profite de aceste oportunități, devenind promotorii schimbărilor pe care și le doresc. Implicarea activă a tinerilor și colaborarea strânsă cu autoritățile locale sunt indispensabile într-o societate democratică și prosperă, iar investiția în infrastructură, finanțarea adecvată și programele sustenabile ar aduce încrederea tineretului în forțele statului și ar face din ei exponenții dezvoltării comunitare.

Recomandări

Reieșind din aspectele prezentate, se propun câteva recomandări, care ar sprijini implementarea strategiei „Tineret 2030” și pentru a aborda provocările identificate:

- Ofertarea unui pachet salarial competitiv și îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru angajații centrelor de tineret;
- Alocarea de bugete pentru modernizarea spațiilor centrelor și achiziționarea de echipamente necesare;
- Crearea de parteneriate publice-private prin implicarea sectorului privat în sprijinirea inițiativelor de tineret prin sponsorizări și granturi;
- Aplicarea la proiecte și granturi internaționale destinate dezvoltării comunitare și tineretului;
- APL-urile să aloce fonduri dedicate activităților de tineret în bugetele locale;
- Formarea tinerilor prin organizarea de cursuri și workshop-uri pentru dezvoltarea competențelor civice și direcționarea profesională;
- Crearea unor mecanisme digitale și fizice pentru interacțiunea dintre tineri și APL-uri (de ex. consilii consultative);
- Stimularea participării prin implementarea unor programe de recunoaștere (certificări, premii) pentru tinerii implicați activ în viața comunității;
- Dezvoltarea unor inițiative de sprijin pentru antreprenorii tineri, inclusiv credite avantajoase și de consultanță;
- Promovarea culturii și identității locale prin organizarea de evenimente care să evidențieze valoarea patrimoniului și să încurajeze sentimentul de apartenență;
- Elaborarea unor strategii de dezvoltare locală care să includă tinerii ca actori principali;
- Obținerea unor parteneriate solide prin consolidarea colaborării între APL-uri, ONG-uri, instituții de învățământ și organizații internaționale;
- Promovarea beneficiilor implicării tinerilor în viața comunitară și procesele democratice din țară;
- Prezentarea exemplelor de inițiative reușite ale tinerilor pentru a inspira și motiva alți membri ai comunității.

Bibliografie

- 1.https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-04-nu-55-mec-2023_1.pdf
- 2.https://mecc.gov.md/sites/default/files/conceptul_strategiei_tineret_2030_si_a_programului_de_implementare.pdf
- 3.http://www.viitorul.org/files/library/DEZVOLTAREA%20SECTORULUI%20ASOCIATIV%20DE%20TINERET%20web_0.pdf
- 4.<https://progen.md/wp-content/uploads/2023/07/Strategia-de-Tineret-2030-RO-ENG.pdf>
- 5.<https://cntm.md/rapoarte/studiuevaluarea-cheltuielilor-alocatesectorului-de-tineret-in-cadrulbugetelor-apl-de-nivelul-ii/>
- 6.<https://tineret.gov.md/resurse-si-oportunitati/#research-resources>
- 7.https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138532&lang=ro#